

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 141)

Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/354)

Not : Tasarı Başkanlıkça; Adalet, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

7.1.2003

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-279/117

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Abdullah Gül

Başbakan

LİSTE

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/465	İskân Kanunu Tasarısı
1/479	190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı
1/638	Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı
1/682	Günyedoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararınameye Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı
1/747	At Yarışları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/770	Köye Götürülen Hizmetlerden Gönüllü Katkıları Dışında Katılma Payı Alınmaması Hakkında Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/800	Ziraat Vekâletine Merbut Bazı Mektep ve Müesseselerin Sureti İdaresi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/886	Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/979	Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
1/986	Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararınameye Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1546/1092

23.2.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 17.12.1999 tarihinde kararlaştırılan "Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Dünyada her geçen gün artış gösteren ticaret hacmindeki gelişmeler sebebiyle, bütün ülkeler ulaştırma sistemlerini sürekli olarak gözden geçirmekte ve daha iyi hedeflere ulaşma gayreti içinde bulunmaktadır.

Türkiye'de hızla gelişen iç ticaret ve turizm sektörü yanında dış ticaret ve turizm hareketleri de giderek ve beklenenin üzerinde gelişmeler göstermeye başlamıştır.

Avrupa ile Ortadoğu arasındaki ticarî akım, ülkemizin coğrafik özellikleri ve konumu nedeniyle karayollarımız üzerinde önemli trafik yoğunluğu meydana getirmektedir. Bu nedenle gerek yurtiçi gerekse uluslararası taşıma filosu giderek gelişmiş ve büyümüştür.

Nitekim bugün ülkemizde Haziran 1999 tarihi itibarıyla,

505 128 adet kamyon,

125 724 adet otobüs,

135 920 adet minibüs,

228 060 adet kamyonet,

122 861 adet otomobil,

7 530 adet motosiklet,

3 458 adet jeep,

Ticarî amaçla yolcu ve eşya taşımacılığında kullanılmaktadır.

Ayrıca bu taşıtlardan;

- 8 822 adet otobüs şehirlerarası yolcu taşımacılığında,

- 1 323 adet otobüs uluslararası yolcu taşımacılığında,

- 29 963 adet çekici, kamyon ve tanker uluslararası eşya taşımacılığında,

Kullanılmaktadır.

Mevcut taşıt sayısına paralel olarak, bugün ülkemizde yolcu taşımacılığının % 94.8'i eşya taşımacılığının ise % 92.6'sı karayoluyla yapılmaktadır.

Diğer taraftan, uluslararası alanda yapılan taşımacılıkta;

- ihracatımızın ton bazında % 26,2'si, ABD Doları bazında % 53, 2'si,

- ithalatımızın ise ton bazında % 7'si, ABD Doları bazında % 35, 2'si,

Karayoluyla yapılmaktadır.

Yolcu taşımacılığında ise, 1998 yılı sonu itibariyle çeşitli ülkelere 42 292 adet sefer düzenlenmiş ve 1 182 372 adet yolcu taşınmıştır.

Buna karşılık, 1998 yılı sonu itibariyle ülkemizde 446 025 adet trafik kazası meydana gelmiş ve bu kazalarda 4 852 kişi ölmüş ve 115 489 kişi de yaralanmıştır.

Yukarıda yer alan istatistiki rakamlardan anlaşılacağı üzere, Türkiye’de ulaşım hizmetlerinin büyük bir kısmı karayolu ile gerçekleştirilmektedir.

Özellikle, yurtiçi taşımalarda önemli yere sahip olan karayolu taşımacılığının, diğer taşıma türlerine göre (havayolu hariç) daha süratli, kolay, kontrollü ve en önemlisi aktarma olmadan kapıdan kapıya taşıma yapılmasına uygun olması nedeniyle daha fazla tercih edilmektedir. Özellikle 1970’li yıllardan itibaren gelişen karayolu taşımacılığımız bugünkü güçlü karayolu taşıma sektörünü ortaya çıkarmıştır. Taşımacılık sektöründe karayolu taşımacılığının bu yüksek orandaki payının önümüzdeki yıllarda da aynı oranda seyredeceği tahmin edilmektedir.

Karayolu ağır uzunluğu olarak yeterli görünen şehirlerarası yollarda, fizikî standart ve özellikle üst yapılar mevcut trafik yükünü kaldıramaz durumdadır. Bu nedenle, yol bakımı masrafları hızla yükselmekte, seyahat konforu ve güvenliği azalmakta, yol koşullarına bağlı trafik kazaları sayısında da artışlar olmaktadır.

Diğer taraftan, karayollarımız üzerindeki uluslararası transit taşımacılık faaliyetleri özellikle 1970 yılından bu yana hızlı artışlar göstermiştir. Bu taşımalar ağır ve çok dingilli römork ve yarı römorklarla yapıldığından yollarımız üzerinde meydana getirdikleri tahribatlar da o nispette büyük olmaktadır.

Nitekim;

- 1996 yılında 204 385 adet,
- 1997 yılında 216 818 adet,
- 1998 yılında 208 810 adet,

yerli ve yabancı ağır tonajlı taşıt ülkemizden yurtdışına çıkış yapmıştır.

Bununla beraber; 1997 yılında 36 889 adet, 1998 yılında 38 000 adet yerli ve yabancı ağır tonajlı taşıt ülkemiz üzerinden transit geçmiştir.

Yurtiçi ve uluslararası yolcu ve eşya taşıma hizmetlerinin; ülke ekonomisi ve sosyal hayatın gerektirdiği düzenli ve güvenli hale getirilmesi, bu sektöre giriş-çıkışların kontrol altına alınması ve taşımacı, acente, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılmasıyla ilgili koşulların tespiti ile bir sigorta sisteminin sektörde zorunlu hale getirilmesi yanında, sektörde çalışanların çalışma koşulları ve niteliklerinin belirlenmesi, mevzuata aykırı davranışlara uygulanacak müeyyidelerin tespiti hususlarında ülkemizde mevzuatın geliştirilmemiş olması son yıllarda önemli bir boşluk olarak görülmektedir.

Bugün ülkemizde yurtiçi ve uluslararası yolcu ve eşya taşımacılığı; 9.4.1987 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan yönetmelik ve kararnamele düzenlenmektedir.

Gerek yurtiçi gerekse uluslararası karayolu taşımacılığını düzenleyen yönetmelikler günümüzün ihtiyaç ve sorunlarının çözümünde yeterli olmamaktadır.

Karayolu taşımacılığında hukukî boşlukları gidermek üzere hazırlanan bu Tasarı ile, günümüzdeki gelişmelerin yanısıra kamuoyunun gündemini işgal eden trafik kazaları ve diğer ihtiyaçlar da dikkate alınarak taşımaların düzenli ve güvenli hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile, Kanunun düzenlenme amacı belirtilmektedir.

Madde 2. – Madde ile, Kanunun kapsamı belirlenmekte, il sınırları içerisindeki taşımacılık ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımacılıkların düzenlenmesinin mahallî idarelere bırakılabileceği öngörülmektedir.

Madde 3. – Madde ile, Kanunda geçen ifadeler tanımlanmaktadır.

Madde 4. – Madde ile, taşımacılığın ekonomik, hızlı, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en az kamu yararını gözetilecek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 5. – Madde ile karayolu taşımacılık sektöründe hizmet verecek olan taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Ulaştırma Bakanlığından yetki belgesi alınması gerektiği hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca; Bakanlığa hizmetin sağlıklı işleyebilmesi için yetki belgesinin verilmesiyle ilgili düzenlemeler yapabilmek yetkisinin yanısıra, gerektiğinde yetki belgesini iptal edebilme hususunda da yetki verilmektedir.

Diğer taraftan, yetki belgesi almış bulunan gerçek ve tüzel kişilerin, bu Kanunun ve diğer mevzuatın öngördüğü yetki ve sınırlar içerisinde, yetki belgesinin ilgili olduğu hizmetin gereğini yapmak zorunda olduğu, bu hizmetlerin diğer taşımacılar ve üçüncü şahıslar tarafından engellenemeyeceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 6. – Madde ile, taşımacı ile yolcu ve gönderen arasında bir sözleşme yapılması mecburiyeti olduğu ve bu sözleşmelere uygun hareket edilmesi gerektiği hükme bağlanmış ve taşımacı yanında yolcu ve gönderene de sorumluluk yüklenmiştir.

Madde 7. – Madde ile, trafik kazalarının önlenmesi, taşımanın düzenli ve güvenli yapılması için işleten sıfatıyla taşımacılara önemli yükümlülükler getirilmektedir.

Madde 8. – Madde ile, gönderene, eşyanın taşımacıya teslimi ile ilgili bazı sorumluluklar yüklenmekte ve doğru bildirim sorumluluğu getirilmektedir.

Ayrıca, ihbar ve şüphe halinde taşımacıya, eşyayı kontrol ettirme yetkisi verilmektedir.

Madde 9. – Madde ile, acente, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerinin sorumluluğu düzenlenmektedir.

Madde 10. – Madde ile, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesi sahiplerinin kendi adlarına taşıma yapamayacağı ve taşıma yapabilmeleri için taşıma yetki belgeleri almaları şartı getirilmektedir.

Ayrıca, yolcu taşımacılığı konusunda komisyonculuk yasaklanmaktadır.

Madde 11. – Madde ile, ücret tarifelerinin hazırlama yetkisi yetki belgesi sahiplerine verilmekte, ancak, Bakanlık onayı ile yürürlüğe gireceği hususu düzenlenmektedir.

Kamu yararı aleyhine sonuç verecek bir ortamın doğması halinde Bakanlığa, ücret tarifelerinin taban ve tavan fiyatlarını tespit ederek müdahale yetkisi de verilmektedir.

Taşımacılar tarafından düzenlenecek olan düzenli yolcu ve eşya taşımacılığına ait zaman tarifelerinin Bakanlıkça onaylandıktan sonra yürürlüğe konulacağı hükme bağlanmakta, ayrıca, tarifelere uyma ve gerekli yerlere asma mecburiyeti getirilmektedir.

Madde 12. – Madde ile, karayoluyla, yapılacak uluslararası taşımacılığın kapsamı belirlenmektedir.

Madde 13. – Madde ile 12 nci maddede kapsamı belirlenen, karayoluyla uluslararası transit, üçüncü ülke ve ikili yolcu ve eşya taşımacılığı yapabilecek yetkili taşımacılar ve taşıtlar belirlenmekte ve yabancı plakalı taşıtların Türkiye sınırları içinde iki nokta arasında taşıma yapmaları yasaklanmaktadır.

Madde 14. – Madde ile, zorunlu hallerde, Bakanlığın izni dışında gümrük kapıları dahilinde yolcu ve eşya taşınması, aktarma yapılması, eşya depolanması ve yolcuların yaya geçerek başka taşıta binmesi yasaklanmaktadır.

Madde 15. – Madde ile, Türkiye'ye veya Türkiye üzerinden yapılacak transit taşımalar için gerektiğinde kota sistemi uygulanabilmesi öngörülmektedir.

Madde 16. – Madde ile, Türkiye üzerinden yapılacak transit taşımalardan, geçiş ücreti alınması öngörülmekte, ücretlerin tespit edilmesi, artırılması, indirilmesi veya tamamen kaldırılmasında Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile birlikte Ulaştırma Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Madde 17. – Madde ile, şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacılarının, kaza nedeniyle yolcunun ölümü, yaralanması ya da eşyasının zarara uğramasından dolayı kusursuz olarak sorumlu olacakları hükme bağlanmaktadır.

Madde 18. – Madde ile, şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacılarına, taşıma faaliyeti sırasında yolcunun bedeni ve maddi zararlarının karşılanması için zorunlu karayolları taşımacılık malî sorumluluk sigortası yaptırma mecburiyeti getirilmekte, eşya taşımacılığından doğan sorumluğa ilişkin sigorta yaptırma ihtiyarî bırakılmaktadır.

Madde 19. – Madde ile, zarar görenlerin çokluğu halinde zarar görenlere sorumluluk sigortasından karşılanamayan zararların 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yaptırılan zorunlu malî sorumluluk sigortasına da müracaat etme imkânı verilmektedir.

Madde 20. – Madde ile, sigorta tazminatının azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller belirlenmekte ve sigortacıya da taşımacıya karşı rücu hakkı tanınmaktadır.

Madde 21. – Madde ile, zarar görenlere sigortacıdan doğrudan doğruya talep hakkı tanınmaktadır.

Madde 22. – Madde ile, kazanın meydana gelmesi halinde, zarar görenlerin sigorta şirketine durumu ihbar etme süresi belirlenmektedir.

Gerek sigorta şirketi gerekse taşımacıların zarar görenlere ödemesi gereken sigorta tazminatı ile ilgili işlemler, süreler ve sigorta şirketine ibraz edilmesi gereken bilgi ve belgeler hükme bağlanmaktadır.

Madde 23. – Madde ile, sigorta şirketlerine sorumluluk sigortası belgesi ve poliçe verme zorunluluğu, taşımacılara ise sigorta belgesini araçlarda bulundurma zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 24. – Madde ile, zarar görenlerin, talep hakları ve bu taleplerle ilgili zaman aşımı süreleri hükme bağlanmaktadır.

Madde 25. – Madde ile, sigorta tazminatı ile ilgili davaların açılacağı yetkili mahkemeler belirlenmektedir.

Madde 26. – Madde ile, Kanunun 5 ve 10 uncu maddelerine aykırı hareket edenlere hapis cezası verilmesi öngörülmektedir.

Madde 27. – Madde ile, Kanunun 5, 6, 7, 11, 13, 14, 18, 22 ve 36 ncı maddelerine aykırı hareket edenlere idarî para cezası verilmesi öngörülmektedir.

Madde 28. – Madde ile, bu Kanun gereğince verilecek hapis ve/veya para cezalarının, diğer kanunlardaki suçların takibi, cezaların uygulanması ile yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal gibi idarî müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği hususu hükme bağlanmaktadır.

Madde 29. – Madde ile, bu Kanunda yazılı suçları işleyenler hakkında Ulaştırma Bakanlığınca görevli ve yetkili kılınmış personele, suç veya idarî para cezasına dair tutanak düzenleme yetkisi ve idarî para cezalarını tahsil etme yetkisi verilmekte ve bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmakta ve bu cezaların ödenebileceği merciler belirlenmektedir.

Madde 30. – Madde ile, para cezalarının ödenmemesi halinde cezaların artırılması hükme bağlanmakta ve bu cezaların ödenebileceği merciler belirlenmektedir.

Madde 31. – Madde ile, para cezalarına itiraz süreleri ve görevli mahkemeler belirlenmekte, Kanunda belirtilen suçların işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde aynı nitelikte üç defa suç işlendiği tespit edilenlerin yetki belgelerinin bir yıl süreyle iptal edilmesi esası getirilmektedir.

Madde 32. – Madde ile, gümrük mevzuatı veya millî güvenliğe aykırı hareket eden yetki belgesi sahiplerinin yetki belgelerinin, bu hareketleri yetki belgesi kullanılarak yapılıyorsa ilgili bakanlık veya müsteşarlıklardan birinin teklifi üzerine iptal edileceği ve 3 yıl geçmeden yeniden belge verilmeyeceği öngörülmektedir.

Madde 33. – Madde ile, yetki belgesi iptal edilen ve taşıma faaliyeti geçici durdurulan gerçek kişi ile tüzel kişi kurucu ortaklarına ve bunların hissedarı olduğu diğer şirketlere durdurma ve iptal süresinde aynı tür yetki belgesinin verilmeyeceği öngörülmektedir.

Madde 34. – Madde ile, yetki belgesi alma koşullarından herhangi birinin taşınmadığının sonradan anlaşılması halinde yetki belgesinin iptal edileceği öngörülmektedir. Yetki belgeleri, taşıt belgeleri veya taşıt kartlarında tahrifat yapanlara uygulanacak müeyyideler belirlenmektedir.

Madde 35. – Madde ile, karayolu taşımacılığı hizmetlerinin teknik, ekonomik ve sosyal gelişmeler, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak düzenlenmesi amacıyla Karayolu Taşımacılığı Yüksek Kurulu kurulması hükme bağlanmakta, anılan Kurulun çalışma usul ve esaslarının yönetmelikle belirlenmesi öngörülmektedir.

Madde 36. – Madde ile, yolcu taşımaları için taşımacılara terminal zorunluluğu getirilmektedir.

Terminal açılması ve işletilmesi yetkisi mahallî makamlara verilmekte, ancak, mevcut terminallerin yetersiz kalması halinde izin alınması kaydıyla taşımacıların da terminal işletmesine imkân verilmektedir.

Madde 37. – Madde ile, verilecek yetki belgeleri ve taşıt kartlarının ücrete tâbi olacağı öngörülmektedir.

Madde 38. – Madde ile, Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmeliklerin, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulması öngörülmektedir.

Madde 39. – Madde ile, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 1. – Madde ile, bu Kanuna göre yürürlüğe konacak yönetmeliklerin yürürlüğe girdiği tarihten önce taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapan ve gerçek ve tüzel kişilere başvurudaki şartlar aranmaksızın bir yıl içerisinde yetki belgesi alma mecburiyeti getirilmektedir.

Geçici Madde 2. – Madde ile, geçici 1 inci maddeye göre yetki belgesi alanların yetki belgelerini aldıkları tarihten itibaren iki yıl içerisinde durumlarını bu Kanun ve Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğe uydurmaları öngörülmektedir.

Geçici Madde 3. – Madde ile, bu Kanunun yayımından önce ayrı terminal izni alan veya ayrı terminal işleten gerçek veya tüzel kişilerin mevcut terminallerini işletmeye devam edebilecekleri öngörülmektedir.

Madde 40. – Yürürlük maddesidir.

Madde 41. – Yürütme maddesidir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve*

Turizm Komisyonu

14.5.2003

Esas No. : 1/354

Karar No. : 31

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Başbakanlıkça 7/1/2003 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 13/1/2003 tarihinde Başkanlıkça Tali Komisyon olarak; Adalet Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, Esas Komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/354 esas numaralı "Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı" Komisyonumuzun 4/2/2003 tarihli 5 inci, 8/5/2003 tarihli 9 ncu birleşimlerinde Hükümeti temsilen Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım, Ulaştırma, Maliye, İçişleri, Çevre, Adalet, Bayındırlık ve İskân, Kültür ve Turizm, Sanayi ve Ticaret Bakanlıkları, Devlet Planlama Teşkilâtı, Hazine ve Gümrük Müsteşarlığı, AB Genel Sekreterliği, sivil toplum örgütleri ve ilgili meslek teşekkülleri temsilcilerinin katılmalarıyla incelenip görüşüldü.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

Bugün ülkemizde yurt içi ve uluslararası yolcu ve eşya taşımacılığının; 9/4/1984 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan yönetmelik ve kararnamelerle düzenlendiği.

Gerek yurt içi gerekse uluslararası karayolu taşımacılığını düzenleyen yönetmeliklerin günümüzün ihtiyaç ve sorunlarının çözümünde yeterli olmadığı,

Karayolu taşımacılığında hukuki boşlukları gidermek üzere hazırlanan bu Tasarı ile, günümüzdeki gelişmelerin yanı sıra kamuoyunun gündemini işgal eden trafik kazaları ve diğer ihtiyaçlar da dikkate alınarak taşımaların düzenli ve güvenli hale getirilmesinin amaçlandığı,

Görülmektedir.

Tasarının Komisyonumuzdaki görüşmelerinde Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım tarafından yapılan açıklamalarda;

Ulaşım sektöründe yeni ve günün şartlarına uygun bir takım mevzuat çalışmalarının Ulaştırma Bakanlığınca başlatıldığı, Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısının da bu çalışmalardan birisi olduğu ve sektördeki mevzuat boşluğunu dolduracağı,

Ülkemizde hızla gelişen iç ticaret ve turizm sektörü yanında dış ticaret ve turizm hareketlerinin de giderek beklenenin üzerinde gelişmeler göstermeye başladığı,

Avrupa ile Ortadoğu arasındaki ticarî akımın, ülkemizin coğrafi özellikleri ve konumu nedeniyle, karayollarımız üzerinde önemli trafik yoğunluğu meydana getirdiği,

Nitekim, ülkemizde 2001 yılı sonu itibariyle,

119 735 adet otomobil,

527 798 adet kamyon,

142 406 adet otobüs,

159 994 adet minibüs,

271 575 adet kamyonetin ticarî amaçla yolcu ve eşya taşımacılığında kullanıldığı,

Ayrıca, bu taşıtlardan;
9239 adet otobüsün şehirlerarası yolcu taşımacılığında,
1578 adet otobüsün uluslararası yolcu taşımacılığında,
39 286 adet çekici kamyon ve tankerin uluslararası eşya taşımacılığında kullanılmakta olduğu,
Mevcut taşıma sayısına paralel olarak bugün ülkemizde yolcu taşımacılığının yüzde 94,8'inin,
eşya taşımacılığının ise yüzde 92,6'sının karayoluyla yapılmakta olduğu,

Diğer taraftan, göre uluslararası alanda yapılan taşımacılığa;

- ihracatımızın ton başına yüzde 15,4'ünün, ABD Doları bazında yüzde 42'sinin,

- ithalatımızın ise ton olarak yüzde 8'inin, ABD Doları olarak yüzde 33,4'ünün,

Karayoluyla yapıldığı,

Buna karşılık 2001 yılı sonu itibariyle ülkemizde 409 662 adet trafik kazası meydana geldiği ve bu kazalarda 2949 kişinin hayatını kaybettiği ve 93 967 kişinin yaralandığı,

Yukarıda yer alan istatistiki rakamlardan anlaşılacağı üzere Türkiye'de ulaşım hizmetlerinin büyük bir kısmının karayoluyla gerçekleştirildiği,

Özellikle yurt içi taşımalarda önemli bir yere sahip olan karayolu taşımacılığının havayolu hariç diğer taşıma türlerine göre daha süratli, kolay, kontrollü ve en önemlisi aktarma olmadan, kapıdan kapıya taşıma yapılmasının uygun olması nedeniyle tercih edildiği,

Diğer taraftan, karayollarımız üzerindeki uluslararası transit taşımacılık faaliyetlerinin özellikle 1970 yılından bu yana hızla artış gösterdiği, bu taşımaların ağır ve çok dingilli römork ve yarı römorklarla yapıldığı,

Nitekim;

2001 yılında 213 265 adet,

2002 yılı Kasım ayı itibariyle ise; 217 750 adet,

Yerli ve yabancı ağır tonajlı taşıtın ülkemiz üzerinden transit geçiş yaptığı,

Yurt içi ve uluslararası eşya taşıma hizmetlerinin ülke ekonomisi ve sosyal hayatın gerektirdiği düzenli ve güvenli hale getirilmesinin, bu sektöre giriş çıkışların kontrol altına alınması ve taşıma, acente, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılmasıyla ilgili şartların tespitiyle, bir sigorta sisteminin sektörde zorunlu hale getirilmesi yanında, sektörde çalışanların çalışma koşulları ve niteliklerinin belirlenmesi, mevzuata aykırı davranışlara uygulanacak müeyyidelerin tespiti hususlarında ülkemizde mevzuatın geliştirilmemiş olmasının son yıllarda önemli bir boşluk olarak görülmekte olduğu,

Yurt içi ve uluslararası karayolu taşımacılığının geniş bir çerçevede kanun olarak düzenlenmesine ihtiyaç duyulduğu,

Bu Kanun Tasarısıyla yurt içi ve uluslararası eşya taşımacılığını düzenleyen yönetmelik ve kararnamelelerin daha geniş bir çerçevede düzenlenerek, yorum farklılıklarından doğacak kargaşa ve karmaşıklıkların önlenmesi,

Yurt içi ve uluslararası taşıma işleriyle ilgili olarak taşımacı, acente, taşıma işleri komisyoncularının yanı sıra, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği çalışma esaslarının düzenlendiği ve belge sistemine bağlandığı,

Taşıma işlerinde çalışanların sorumlulukları ve yükümlülüklerinin yeniden düzenlendiği, taşımacıların, taşımada çalıştırılan şoför ve diğer personelin tutum ve davranışlarının yanı sıra, unvanları altında çalıştıracakları taşıtların her türlü eyleminden sorumlu tutulmalarının sağlandığı,

Terminalerin yapımı, terminal olmayan veya yetersiz olan yerlerde özel terminal yapımının belli esaslara bağlandığı,

Yolcu taşımacılığında yolcuya gelen bedeni maddi zararların karşılanması için Zorunlu Karayolu Taşımacılık Malî Sorumluluk Sigortası yaptırma şartının getirilmiş bulunduğu,

İfade edilmiştir.

Komisyonumuzun 4/2/2003 tarihinde yapmış olduğu 5 inci birleşimde; herhangi bir hukuki boşluk ve maddi hataya meydan verilmemesi ve konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir Alt Komisyon kurulmasını öneren görüşler ifade edilerek bu yöndeki önerenin oylanması sonucunda Alt Komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Oluşturulan Alt Komisyonun; 22/2/2003, 6/3/2003, 2/4/2003 ve 16/4/2003 tarihlerinde ilgili bakanlık ve kuruluş temsilcileri ile, konuyla ilgili özel sektör temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu toplantılarda; Tasarının maddeleri üzerinde ilgili bakanlık, kurum ve kuruluş temsilcileri ve özel sektör temsilcilerinden gerekli bilgiler alınmış, görüş ve düşünceler en geniş şekilde dile getirilmiş, önerilerin ve görüşlerin değerlendirilmesi sonucu hazırlanan metin, Alt Komisyon Raporuyla birlikte Komisyonumuza sunulmuştur.

Alt Komisyon tarafından hazırlanan rapor yeterince detaylı bilgiler içerdiğinden, raporumuzda ayrıca sözkonusu raporun ayrıntılarına yer verilmesine ihtiyaç duyulmamıştır.

Alt Komisyon raporunun Komisyon Başkanlığına sunulduğu tarihten sonraki 8.5.2001 tarihli 9 ncu birleşimde; Alt Komisyon tarafından yapılan çalışmalar hakkında Alt Komisyon Başkanı Erzurum Milletvekili Prof. Dr. Mustafa Ilıcalı'dan bilgi alınarak, sözkonusu komisyonca hazırlanan metin dikkate alınmak suretiyle ve müzakerelerde Hükümetin teklif ettiği metin esas alınarak Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Yapılan görüşmelerde;

Tasarının 1, 2, 4, 8, 9 ve 12 nci maddeleri aynen, 39 uncu maddesi 36 ncı madde olarak, Geçici 1, 2 ve 3 üncü maddeler ile yürürlük ve yürütmeye dair 40 ve 41 inci maddeleri 37 ve 38 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 13 ve 14 üncü maddeleri Alt Komisyonca kabul edilen şekli ile, 20, 21, 23, 24 ve 25 inci maddeleri ise; Alt Komisyonca 21, 22, 24, 25 ve 26 ncı madde olarak düzenlenen şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının yukarıda sayılan maddeleri dışındaki maddeleri değiştirilerek yada Alt Komisyonunun kabul ettiği metinde değişiklikler yapılarak kabul edilmiş, bazı maddeler Tasarıdan çıkartılmış, yeni madde ihdası yapılmıştır.

Tasarının 3 üncü maddesi; bu maddede öngörülen tanımlardan "sorumluluk sigortası" tanımı sözkonusu sigorta ile ilgili maddelerde yapılan düzenlemelere paralel olarak değiştirilerek, "otobüs" tanımı, yönetmeliklerde belirlenerek günün değişen şartlarına esneklik sağlamak üzere metinden çıkartılarak, "yolcu bileti" tanımı Alt Komisyonca kabul edilen tanımda küçük bir değişiklik yapılarak, "kargo" ve "tehlikeli yük" tanımları Alt Komisyonca düzenlenen şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının 5 inci maddesi; birinci fıkrasından sonra, AB müktesabatına uyum sağlamak amacıyla yetki belgesi alımındaki kıstaslar sayılarak ikinci fıkra olarak yeni bir fıkra metne eklenerek ve üçüncü fıkrası yetki belgesi sahiplerinin yetki belgelerinin keyfî olarak iptallerini engellemek amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesi; birinci fıkrada yolcu taşımalarında taşıma sözleşmesi de sözkonusu olduğundan "veya taşıma sözleşmesiz" ibaresi metne eklenerek, ikinci fıkrası turizm taşımacılığının maddeden istisna tutulması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi; üçüncü fıkrada yolcuların mağdur duruma düşmelerini engellemek için "iki katından" ibaresi "bir katından" olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 10 uncu maddesi; ikinci fıkranın daha açık ve anlaşılabilir olması amacıyla bu fıkra değiştirilerek kabul edilmiştir. Alt Komisyonun metnine dahil ettiği "1.8.1954 tarihli 6244 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu hükümleri saklıdır." cümlesi değiştirilen fıkranın sonuna istisnai durumu ifade etmek üzere eklenmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi; birinci fıkrada ücret tarifelerinin sadece Bakanlığa bildirilmesinin yeterli olacağına uygun görülmesi nedeniyle değişiklik yapılarak kabul edilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesinden önce yer alan "İKİNCİ BÖLÜM" başlığının "Yasak Haller, Kota, Geçiş Ücretleri" şeklindeki konu başlığı maddelerin başlığına uygun olarak "Yasak Haller, Taşımaların Düzenlenmesi, Geçiş Ücretleri" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 15 inci maddesi; birinci fıkrada karayoluyla yapılacak transit taşımalarda, karayolunun yanında diğer taşıma sistemlerini de devreye sokmak amacıyla değişiklik yapılarak kabul edilmiştir.

Tasarının 16 ncı maddesi; birinci fıkrada geçiş ücretlerinin hangi araçlardan alınacağını daha açık bir şekilde ifade etmek için değiştirilerek, ikinci fıkradaki "otoban" ibaresi "otoyol" ibaresine dönüştürülerek.

Tasarının 17 nci maddesi; "molalar" ibaresi daha geniş bir kavram olan "duraklamalar" şeklinde değiştirilerek, "kusursuz sorumluluk" kavramının uygulamada aksaklıklara yol açması nedeniyle "kusursuz olarak" ibaresi metinden çıkartılarak kabul edilmiştir.

Tasarının 18 inci maddesi; Alt Komisyonun kabul ettiği metinden birinci fıkradaki "bu Kanunun 6 ncı ve" ibaresi çıkartılarak, üçüncü fıkradaki "hak sahibinin" ibaresi "zarar gören" olarak değiştirilerek, yolcu bileti olmayanların uğradığı zararların sigorta teminatına dahil olması amacıyla Alt Komisyonun kabul ettiği metnin dördüncü fıkrası çıkartılarak kabul edilmiştir.

Tasarının 19 uncu maddesi; metinde geçen "zarar gören" ibareleri "hak sahibi" şeklinde düzenlenerek, ayrıca üçüncü fıkra; sigortalıların uğramış oldukları, fakat trafik sigortasının herhangi bir şekilde mevcut olmamasından veya sigortacının trafik sigortası kapsamında ödeme yapmamış olmasından dolayı karşılanamayan zararların karşılanabilmesini teminen değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 22 nci maddesi; birinci fıkrada "zarar gören" ibaresi "hak sahibi" şeklinde; "beş iş günü" ve "on iş günü" ibareleri bu sürelerin yetersiz görülmesi nedeniyle "otuz iş günü" ve "altmış iş günü" şeklinde değiştirilerek ve Alt Komisyon metninin 23 üncü maddesinde yapılan değişikliklere uygun olarak düzenlenmiştir.

Tasarının 26 ve 27 nci maddeleri; ekonomik suçta ekonomik ceza uygulamasının gerçekleştirilmesi amacıyla 26 ncı maddede öngörülen hapis cezaları para cezasına çevrilmiş, 27 nci maddede belirtilen para cezalarının miktarları günün koşullarına uygun hale getirilerek bu iki madde 26 ncı madde altında birleştirilmiş, ilgili bölümün konu başlığı bu yeni düzenlemeye paralel olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 28 inci maddesi; 26 ve 27 nci maddelerin birleştirilmesine uygun olarak düzenlenerek 27 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 29 uncu maddesi; ayrıntıların yönetmelikle düzenlenmesini teminen değiştirilerek 28 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 30 uncu maddesi; birinci fıkrada geçen ödeme süreleri otuz güne çıkartılarak, para cezalarının ödenmesinin şekli ve tahsilatının saymanlık hesaplarına aktarılmasındaki esas ve usullerin nasıl belirleneceğini ifade etmek üzere üçüncü fıkra değiştirilmek suretiyle, 29 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 31 inci maddesi; birinci fıkradaki itiraz süresi, bir önceki maddede düzenlenen sürelerle paralel olarak "otuz gün" şeklinde değiştirilerek, ikinci fıkra suçun tekrarrünü önlemek ve caydırıcılık sağlamak amacıyla yeniden düzenlenerek 30 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 32 ve 33 üncü maddeleri; halen yürürlükte olan mevzuatta zaten bu yönde düzenlemelerin mevcut olduğu dikkate alınarak Tasarıdan çıkartılmıştır.

Tasarının 34 üncü maddesi; ikinci fıkra yetki belgesinin iptalinin uygulamada sıkıntılı durumlar meydana getireceği dikkate alınarak; yetki belgesi sahiplerine idari para cezası verilmesi yönünde değiştirilerek 31 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 35 inci maddesi; daha kolay işleyen bir sistem kurmayı temin için metinden çıkartılmıştır.

Tasarının 36 ncı maddesi; açıklık sağlamak amacıyla birinci fıkranın birinci cümlesinin başına "düzenli sefer" ibaresi eklenerek, uygulamada esneklik sağlamak ve taşımacıların ayrı terminal açmasının esas ve usullerinin yönetmelikle düzenlenmesine imkân sağlamak amacıyla üçüncü fıkra metinden çıkartılarak 32 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 37 nci maddesi; verilecek yetki belgeleri ve taşıt kartları için alınacak ücretlerin günün değişen şartlarına uyarlanması amacıyla değiştirilmek ve Ek (1) sayılı cetvel metinden çıkartılmak suretiyle 33 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 38 inci maddesi; Tasarının 35 inci maddesinin metinden çıkartılması nedeniyle (h) bendi madde metninden çıkartılarak 34 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Bakanlığın bu Kanun gereği yerine getirmekte olduğu ve sahip olduğu görev ve yetkilerinin tamamının veya bir kısmının devredilebilmesine imkân tanımak, hizmette süratin, verimliliğin artırılmasını temin etmek, iş ve işlemleri merkeziyetçilikten kurtarmak amacıyla "yetki devri" başlıklı 35 inci madde Tasarıya ilave edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Adem Baştürk</i>	<i>İbrahim Köşdere</i>	<i>Mustafa Demir</i>
Kayseri	Çanakkale	Samsun
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sarı</i>	<i>Ayhan Zeynep Tekin</i>	<i>Naci Aslan</i>
Gaziantep	Adana	Ağrı
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Yaşar</i>	<i>Kemal Demirel</i>	<i>Osman Aslan</i>
Aksaray	Bursa	Diyarbakır
	(Tasarının 4 ve 35 inci maddelerine muhalifim)	
Üye	Üye	Üye
<i>Zülfü Demirbağ</i>	<i>Mustafa Ilıcalı</i>	<i>Mevlüt Coşkuner</i>
Elazığ	Erzurum	Isparta
Üye	Üye	Üye
<i>Recep Koral</i>	<i>Abdürrezzak Erten</i>	<i>Mehmet Parlakyiğit</i>
İstanbul	İzmir	Kahramanmaraş
	(İmzada bulunamadı.)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Yıldırım</i>	<i>Niyazi Özcan</i>	<i>Muharrem Doğan</i>
Kastamonu	Kayseri	Mardin
Üye	Üye	Üye
<i>O. Seyfi Terzibaşoğlu</i>	<i>Recep Yıldırım</i>	<i>Asım Aykan</i>
Muğla	Sakarya	Trabzon
	Üye	
	Hasan Güyüldar	
	Tunceli	
	(İmzada bulunamadı.)	

ALT KOMİSYON RAPORU
BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM
KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

"Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı (1/354)", Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonumuzun 4.2.2003 tarihli 5 inci birleşiminde davet edilen kamu kurum-kuruluş temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmeye başlanmış ve sözkonusu birleşimde verilen önerge sonucunda; herhangi bir hukuki boşluğa ve maddi hataya meydan verilmemesi, Tasarı üzerinde gerekli düzenlemeleri yapmak için altı üyeden oluşan bir alt komisyon oluşturulması kararlaştırılmış, Erzurum Milletvekili Mustafa Ilıcalı Alt Komisyon Başkanı seçilmiştir.

Alt Komisyonumuz sırasıyla 22.2.2003, 6.3.2003, 2.4.2003 ve 16.4.2003 tarihlerinde 4 toplantı yapmıştır. 13.3.2003 tarihinde yapılması planlanan toplantı hükümetin istifası nedeniyle ıçtüzüğün 78 inci maddesi gereği ertelenmiştir. 22.2.2003 tarihli toplantıda üniversitelerden, sivil toplum kuruluşlarından, kamu kurum ve kuruluşlarından ayrıca sektör kuruluşlarından ilgili ve yetkililer davet edilerek görüş ve önerileri alınmıştır. Sözkonusu toplantıda katılımcılar Alt Komisyona sunulan yazılı görüşler paralelinde görüşlerini beyan etmişlerdir.

Alt Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde özetle;

- Halihazırda karayolu taşımacılığı ile ilgili düzenlemelerin yönetmelikle yapıldığı, oysa yönetmeliklerin özellikle mahkemeler nezdinde güçlü bir mevzuat türü olmadığı, bu nedenle Tasarının bir an önce kanunlaşmasının büyük öneme sahip olduğu,

- Aynı şekilde uluslararası eşya taşımacılığının da Bakanlar Kurulu Kararına bağlı yönetmelikle düzenlendiği,

- Mevcut hukukî düzenlemelerde ambar ve kargo işletmecileriyle ilgili boşlukların bulunduğu,

- Tasarının akademik çevrelerce de incelendiği ve bu incelemeler sonucunda; uygulamayla teori arasında farklılıkların ortadan kaldırılması, kanunlarla ilgili düzenlemeler sırasında uygulanabilirliğin ayrı bir öneme sahip olduğu yönünde görüşlere yer verildiği,

- "Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı"nın merkezden yönetimle değil, yerel yönetimler vasıtasıyla vatandaşa yerinde hizmet verilerek ve bürokrasiyi azaltarak yasalaşması yeni bir model oluşturması gerektiği,

İfade edilmiştir.

Çalışmaların devamında;

Tasarının 3 üncü maddesinde yer alan tanımlardan "kalkış noktası" ve "varış noktası" tanımlarına uygun olarak "taşıma" ve "yolcu bileti", uygulamada kargo şirketlerinin yaşadıkları sıkıntıyı gidermek üzere "kargo", uluslararası norm ve tanımlamalara uygunluk sağlamak üzere "otobüs" tanımları değiştirilmiş,

Tasarının 5 inci maddesinde yer alan "tehlikeli yük" terimine açıklık getirmek üzere bu terimin tanımı maddeye eklenmiştir.

Tasarının 5 inci maddesinin birinci fıkrasından sonra; işletmecilerin yetki belgesi alabilmesinin genel şartlarını açıkça belirtmek üzere yeni bir maddeye eklenmiştir.

Tasarının 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası daha açık bir anlatım sağlamak amacıyla değiştirilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesi uygulamada kolaylık sağlanması ve daha anlaşılır hale getirilmesi amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki "otoban" ibaresi Karayolları Trafik Mevzuatına uyum sağlamak amacıyla "otoyol" olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 17 nci maddesinde yer alan "molalar" ibaresi daha geniş bir kavram olan ve sözkonusu terimi de içine alan "duraklamalar" ibaresi ile değiştirilmiştir.

Tasarının 18 inci maddesinin başlığı redaksiyonel bir düzenlemeyle

"Zorunlu karayolu yolcu taşımacılığı malî sorumluluk sigortası" olarak değiştirilmiş, maddeye taşımacının olay yada kazadaki sorumluluktan hangi şartlarda kurtulabileceğinin ifade edilmesi amacıyla ikinci ve üçüncü fıkralar eklenmiş ve dördüncü fıkrasının ilk cümlesi Karayolu Motorlu Araçlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortasının 21.11.2002 tarih ve 24943 sayılı Resmî Gazete'de de yayımlandığı üzere kaza branşından ayrılması nedeniyle hedeflenen amaca uygunluk sağlamak üzere "kaza branşında" ibaresi "Karayolu Motorlu Araçlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortası branşında" şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir. Bu maddenin ikinci fıkrasının sonuna Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlığın tarifeleri serbest bırakmaya yetkili olduğu yönünde bir cümle ilave edilmiştir.

Tasarıda 19 uncu madde olarak yeni bir madde ihdas edilerek eşya taşımacılığında da sigorta ettirme zorunluluğu getirilmiştir. Diğer maddelerin numaraları bu yeni oluşuma göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasına yeni bir cümle eklenerek sorumluluk sigorta belgesi bulunmayan taşımacılara uygulanacak müeyyide tespit edilerek bu konudaki belirsizlik ortadan kaldırılmıştır.

Tasarının 19, 20, 21, 22, 24 ve 25 inci maddelerinde geçen "zarar gören" ibareleri konunun teknik ifadesine uygun olarak "hak sahibi" şeklinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddelerde sigortacılık tekniğine uygun buna benzer redaksiyonel düzeltmeler yapılmıştır.

Tasarının 35 inci maddesi "birlik" şeklinde bir teşkilatlanmaya imkân sağlamak üzere metinden çıkartılmıştır. "Türkiye Karayolu Yolcu ve Eşya Taşımacılar Birliği" kurulmasına imkân sağlayan ve ayrıntılarını içeren 15 maddelik yeni bir bölüm "ÜÇÜNCÜ BÖLÜM" ihdas edilerek, Tasarıda mevcut "ÜÇÜNCÜ BÖLÜM" "DÖRDÜNCÜ BÖLÜM" olarak teselsül ettirilmiş ve madde numaraları buna göre yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 38 inci maddesinin (h) bendi 35 inci maddenin tasarı metninden çıkartılmasına paralel olarak metinden çıkartılmış, bu düzenleme doğrultusunda; devam eden bend teselsül ettirilmiş ve sözkonusu 38 inci madde 53 üncü madde olarak yapılan değişiklik çerçevesinde yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının yürürlük maddesi olan 40 ıncı maddesi Zorunlu Karayolu Eşya Taşımacılığı Malî Sorumluluk Sigortasının bu kanunun yayımından iki yıl sonra yürürlüğe girmesini teminen ve bu yeni uygulamaya bir geçiş süreci sağlamak amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyonumuzca üzerinde düzenleme yapılan Tasarı metni dışında kalan metinler aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülmek üzere Komisyon Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan
Mustafa Hıcalı
Erzurum
Üye
Recep Koral
İstanbul

Üye
Kemal Demirel
Bursa
Üye
Muharrem Doğan
Mardin

Üye
İbrahim Köşdere
Çanakkale
Üye
Mustafa Demir
Samsun

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN
KARAYOLU TAŞIMA KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Başlangıç Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; karayolu taşımalarını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, taşımada düzeni ve güvenliği sağlamak, taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ve benzeri hizmetlerin şartlarını belirlemek, taşıma işlerinde istihdam edilenlerin niteliklerini, haklarını ve sorumluluklarını saptamak, karayolu taşımalarının, diğer taşıma sistemleri ile birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini ve mevcut imkânların daha yararlı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacıları, taşıma acentelerini, taşıma işleri komisyoncularını, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerini, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanılan her türlü taşıt, araç, geçiş yapıları ve benzerlerini kapsar.

Ancak, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler, ve kamu iktisadî teşebbüslerine ait otomobillerle yapılan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu Kanun hükümlerine tâbi değildir.

İl sınırları içerisindeki taşımalar ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımaların düzenlenmesi il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklere, belediye sınırları içerisindeki şehiriçi taşımalar belediyelere bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esasları dahilinde bırakılabilir.

Uluslararası anlaşmalar ile savaş hali, sıkıyönetim, olağanüstü hal ve doğal afet durumlarında uygulanacak hükümler saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen;

Bakanlık :Ulaştırma Bakanlığını,

Taşıma işleri :Taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliğini,

Taşıma işleri işletmecisi : Taşıma işlerinde faaliyette bulunacak taşımacı, acente, taşıma işleri komisyoncusu, nakliyat ambarı ve kargo işletmecisini,

Sorumluluk sigortası : Bu Kanunun 18 inci maddesiyle ihdas edilen zorunlu karayolları taşımacılık malî sorumluluk sigortasını,

Taşıma :Yolcunun ya da eşyanın kalkış noktasından varış noktasına götürülmesini,

Taşımacı : Taşımacı yetki belgesine sahip olan ve kendi nam ve hesabına taşımayı bir ücret karşılığı üstlenen gerçek veya tüzelkişiyi,

Eşya (yük) : İnsandan başka taşınabilen canlı veya cansız her türlü nesneyi,

Kalkış noktası : Yolcunun taşıta bindiği veya eşyanın taşımacıya teslim edildiği yeri,

Varış noktası : Yolcu bileti veya taşıma senedinde gösterilen, yolcu veya eşyanın götürülmek istendiği yeri,

Gönderen : Eşyayı taşımacıya teslim eden, gönderilene belirleyen ve taşıma senedini imzalayan kişiyi,

Gönderilen : Sevki irsaliyesi, taşıma irsaliyesi ve taşıma senedinde belirtilen eşyanın teslim edileceği kişiyi,

Acente : Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi bağımlı bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak belirli bir yer veya bölge içinde daimî surette bir veya birden fazla taşımacıyı ilgilendiren sözleşmelerde aracılık etmeyi ve onlar adına taşıma sözleşmesi yapmayı meslek edinen kişiyi,

Taşıma işleri komisyoncusu : Ücreti karşılığında kendi namına ve bir müvekkil hesabına eşya taşıtmayı meslek edinmiş kişiyi,

Nakliyat ambarı : Bir veya birden fazla gönderenden toplu veya parça başı eşyanın teslim alınarak işletmecinin gözetimi ve denetimi altında yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetlerin yapıldığı yeri,

Nakliyat ambarı işletmecisi : Bağımsız bir işyerinin kullanma hakkına sahip olan ve eşyayı teslim alarak kendi gözetim ve denetimi altında; yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetleri yerine getiren, taşımayı yapan veya yaptıran ve bundan doğacak sorumluluğu üstlenen kişiyi,

Kargo : Tek parçada en fazla yüz kilogramı geçmeyen genellikle ambalaj ve kap içerisinde olan küçük boyutlu, koli, sandık, paket gibi parça eşyayı,

Kargo işletmecisi : Bağımsız bir işyerinin kullanma hakkına sahip olan ve kargoyu teslim alarak kısa sürede gönderilene ulaştırmak amacıyla kendi gözetimi ve denetimi altında yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetleri yerine getiren, taşımayı yapan veya yaptıran ve bundan doğacak sorumluluğu üstlenen kişiyi,

Otobüs : Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka en az 9 oturma yeri bulunan ve yolcu taşımak için imal edilmiş olan motorlu taşıtı,

Yolcu : Taşıtı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında taşıta bulunan kişileri,

Tehlikeli yük : Bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelikte tehlikeli olarak kabul edilen yükü,

Parça başına taşıma : Bir veya birden çok gönderenin aynı veya birbirinden ayrı gönderilene ait eşyaların taşınmasını,

Yolcu bileti : Yolcunun taşınması yükümlülüğünü içeren, öngörülen şekil ve şartları ihtiva eden ve yolcuya verilmesi zorunlu belgeyi,

Şehirlerarası taşıma : Herhangi bir ilin herhangi bir noktasından veya yerleşim biriminden başlayıp diğer bir ilin herhangi bir noktasında veya yerleşim biriminde biten taşımaları,

Uluslararası taşıma : Türkiye'den veya Türkiye'ye karayoluyla;Türkiye üzerinden karayoluyla transit, Türkiye'ye denizyolu, demiryolu ve havayolu ile gelip karayolundan üçüncü ülkelere yapılan taşımaları,

Düzenli sefer : Belirli bir zaman ve ücret tarifesine göre, tespit edilmiş bir güzergâhta önceden açıklanmış yerleşme birimleri arasında yapılan taşımaları,

Arızı sefer : Aynı taşıtla bütün güzergâh boyunca aynı yolcu grubunun taşınması ve kalkış noktasına geri getirilmesi şeklindeki kapalı kapı seferleri ile gidişi dolu, dönüşü boş veya gidişi boş, dönüşü dolu seferleri,

Mekik sefer : Birden fazla gidiş ve dönüş seferinde aynı kalkış yerinden aynı varış yerine önceden gruplandırılmış yolcuların taşınmasını,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Taşımada Genel Kurallar

Genel kural

MADDE 4. - Taşımalar; ekonomik, hızlı, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirilir.

Yetki belgesi alma zorunluluğu ve taşıma hizmeti

MADDE 5. - Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur.

Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yetki belgesi alabilmek için;

a) Gerçek kişilerin Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde olmaları,

b) Tüzel Kişilerin 29.6.1956 tarihli 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununda ve 24.4.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunlarına göre kurulmuş ve Türk Ticaret Siciline tescil edilmiş olmaları,

c) Gerçek kişi, tüzel kişi kurucu ortakları ve tüzel kişiliği temsil yetkisi yöneticilerin, kaçakçılık, dolandırıcılık, inancı kötüye kullanma ve devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, 12.4.1991 tarihli 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa giren suçlardan hürriyeti bağlayıcı ceza ve hükümlü bulunmamaları,

d) İlgili meslek odalarına kayıtlı olmaları, (ulaştırma bak. talebi)

Şarttır.

1.8.1954 tarihli 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu hükümleri saklıdır.

Taşımacılara, yetki belgesinden ayrı olarak taşımalarda kullanılacak taşıtların niteliğini ve sayısını gösteren taşıt belgesi ile taşımacının taşıt belgesinde kayıtlı her taşıt için düzenlenen ve taşıta bulunması gereken taşıt kartı verilir.

Taşıma işleri işletmecilerinin sayısı, yolcu ve eşya kapasitesi, taşıtların durumu, güvenlik veya benzeri nedenlerle Bakanlık yetki belgelerinin verilmesinde sınırlamalar ve yeni düzenlemeler getirebileceği gibi gerektiğinde yetki belgelerini de iptal edebilir.

Tehlikeli yük taşıyan taşıtlar ve bunların bağlı olduğu taşımacılar, taşıyacakları yüklerin özelliğine uygun olduğunu gösteren bilgi ve belgelere dayanarak birinci fıkrada belirtilen yetki belgesinden ayrı olarak ilgili mercilerden ayrıca izin almakla yükümlüdürler.

Taşımacılar, taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınamazlar ve taşıma hizmetinden herkesin her zaman yararlanmasını sağlamak zorundadırlar.

Taşımacılar, diğer taşımacılar veya üçüncü şahıslar tarafından engellenemez.

Taşımacının sorumluluğu

MADDE 6. - Yolcu ve eşya taşımacıları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır. Yolcu taşımacıları biletsiz, eşya taşımacıları taşıma senetsiz yapılamaz.

Taşımacı, acentesinin acentelik sıfatıyla yapmış olduğu faaliyet ve işlemlerden müteselsilen sorumludur.

Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar.

Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır.

Taşımacının yükümlülüğü

MADDE 7. - Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür.

İlgili mevzuat hükümlerine uygun bir taşıtı, nitelikli şoför ve hizmetli personeli sefere göndermek, şoförlerin sürücü belgelerinin bulunup bulunmadığını araştırmak, teknik şartlara uymayan taşıtların trafiğe çıkmasına engel olmak, güzergâh mesafesini dikkate alarak yeteri kadar şoför buldurmak, taşıt kartları olmayan ve bu Kanunda öngörülen sorumluluk sigortası bulunmayan taşıtları trafiğe çıkarmamak hususunda taşımacı gereken özeni ve duyarlılığı göstermek zorundadır.

Karayolları alt yapısı, işletilmesi, trafiği, doğal afetler, meteorolojik şartlar ile arıza ve kaza hali dahil, beklenmeyen sebeplerle ilgili olarak ortaya çıkan ve taşımanın devamına engel olan sebeplerin, belirsiz bir beklemeyi mecburî kılması veya varış noktasına kadar gerekli zamanın iki katından daha fazla beklemeyi gerektirmesi halinde, imkân olduğu takdirde taşımacı bir başka güzergâhı izleyerek taşımayı tamamlamak, aksi halde yolcuyla güzergâh üzerinde yolcunun dilediği bir yere kadar götürmek veya yolcu ve eşyayı hareket noktasına geri getirmekle yükümlüdür.

Bu gibi hallerde, yolcunun ve eşya sahibinin bütün hakları saklı olup, taşımacılar herhangi bir ek ödeme veya benzeri talepte bulunamazlar.

Eşya için taşıma senedindeki hükümler uygulanır.

Taşımacılar altışar aylık süre ile yılda en az iki kez şoförlerinin ceza puanı durumunu Emniyet Genel Müdürlüğünden öğrenmek ve ceza puanı yüksek olan şoförlerle ilgili, eğitim ve iç denetim yönünden gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Gönderenin sorumluluğu

MADDE 8. - Gönderen, eşyanın varış noktası, cinsi, miktarı ve nitelikleri ile diğer önemli bilgileri tam ve doğru olarak taşımacıya bildirmek zorundadır. Yanlış ve eksik bildirmelerden doğacak her türlü sorumluluk gönderene aittir. Taşımacı, bir ihbar veya şüphe halinde yetkili ve görevlilerin huzurunda eşyayı kontrol ettirebilir.

Acente, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanların sorumluluğu

MADDE 9. - Acenteler ve taşıma işleri komisyoncuları bu sıfatla yapmış oldukları faaliyet ve işlemlerden taşımacı ile müştereken ve müteselsilen sorumludur. Nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanlar, eşyayı teslim aldığı andan teslim edinceye kadar, eşyanın tamamı ve kısmen kaybından ve vuku bulacak hasarından, korunması ve taşınmasından, güvenliği ve düzenliliğini sağlamaktan, çevre kirliliğini önleme ve insan sağlığını koruma konusundaki kurallara uymaktan sorumludur.

Taşıma yasağı

MADDE 10. - Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi nam ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptırımlar.

Taşıma işleri komisyonculuğu, yetki belgesi sahiplerinin kendi namına eşya taşıtabilmesi için bu taşımanın bir müvekkil hesabına yapılması zorunludur.

Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz.

Ücret ve zaman tarifeleri

MADDE 11. - Düzenli yolcu ve eşya taşımaları, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır ve Bakanlık tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Ücret tarifelerine uyulması ve bu tarifelerin görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerine asılması ve taşıtlarda bulundurulması zorunludur.

Yolcu ve eşya taşıma, yükleme, boşaltma, depolama ve aktarma hizmetleri de dahil olmak üzere ücret tarifelerinin, ülke ekonomisi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı ücret uygulanması veya rekabet ortamının bozulması halinde ve gerektiğinde taban ve tavan ücretleri Bakanlıkça tespit edilebilir.

Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde düzenlenir. Değişik fiyat tarifesini uygulanamaz.

Düzenli yolcu ve eşya taşımaları zaman tarifesine tâbidir. Taşımacılar tarafından geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanan zaman tarifeleri, Bakanlıkça onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Taşımacılar zaman tarifelerine uymak ve tarifelerini görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmamak zorundadırlar.

Ücretsiz ve tarife altı uygulamalarına ilişkin esaslar yönetmelikte düzenlenir.

İKİNCİ KISIM

Uluslararası Taşımalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Uluslararası Taşımaların Kapsamı ve Taşıma Yetkisi

Uluslararası taşımaların kapsamı

MADDE 12. - Uluslararası yolcu ve eşya taşımaları;

a) Türkiye'ye karayoluyla veya demiryoluyla herhangi bir hudut kapısından giren veya Türkiye'nin herhangi bir limanına denizyolu ile gelen karayolu taşıtlarıyla yapılan transit taşımaları,

b) Türkiye'ye demiryolu, denizyolu veya havayoluyla gelen ve varış noktasından karayolu taşıtlarıyla üçüncü ülkelere yapılan taşımaları,

- c) Türkiye'den karayolu taşıtları ile diğer ülkelere yapılan taşımaları,
d) Diğer ülkelerden karayolu taşıtları ile Türkiye'ye yapılan taşımaları,
Kapsar.

Taşıma yetkisi

MADDE 13. - 12 nci maddenin (a) bendindeki taşımaları, uluslararası ikili ve çok taraflı karayolu taşıma anlaşmalarına göre taşıma yapmaya yetkili veya Bakanlıkça izin verilmiş yabancı plakalı taşıtlar ile uluslararası taşımalar için Bakanlıktan yetki belgesi almış taşımacılara ait taşıtlarla yapılabilir.

12 nci maddenin (b) bendindeki taşımalar, Bakanlıktan uluslararası taşımacı yetki belgesi almış taşımacılar tarafından yapılır. Yabancı plakalı taşıtlara ise Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile taşıma yetkisi verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda taşıma yetkisi verilen taşıtların, hangi ülkelere hangi kara hudut kapısı, deniz limanı, hava alanı veya limanı, demiryolu istasyonu veya garından taşıma yapacağı Bakanlıkça belirlenir.

12 nci maddenin (c) ve (d) bentlerindeki taşımalar uluslararası taşımacı yetki belgesine sahip taşımacılar ile ikili ve çok taraflı karayolu taşıma anlaşmalarına göre izin verilmiş veya Bakanlıkça özel izin belgesi verilmiş yabancı taşımacılara ait taşıtlarla yapılabilir.

Yabancı plakalı taşıtlar, Türkiye sınırları dahilindeki iki nokta arasında taşıma yapamazlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Yasak Haller, Kota, Geçiş Ücretleri

Yasak haller

MADDE 14. - Zorunlu hallerde Sınır Mülki İdare Amirince verilecek izin dışında, ilgili kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere aykırı olarak, yolcu ve eşya sınır kapılarına taşınamaz, buralarda aktarmaları yapılamaz, eşya depolanamaz ve yolcular sınır kapısından yaya geçerek başka bir taşıta binemezler.

Taşımaların düzenlenmesi

MADDE 15. - Türkiye'ye veya Türkiye üzerinden karayoluyla yapılacak transit taşımalarda, yurt içi taşımaları aksatmamak ve Türkiye üzerinden yapılan uluslararası taşımaları daha düzenli ve süratli kılmak amacıyla, alt yapının fiziksel sınırları göz önüne alınarak, gerektiğinde kota sistemi uygulanabilir.

Karayolu taşıma anlaşması olmayan ülkelerin taşımada kullanacağı taşıtlar Bakanlıkça verilecek izine tâbidir.

Geçiş ücretleri

MADDE 16. - Karayolunun bakımı, korunması ile karayolu ve taşımanın yönetimine ilişkin giderlere katkıda bulunmak üzere geçiş ücretleri alınır.

Köprü, tünel ve otoyol ücreti gibi karayolu alt yapısının kullanılmasından alınan ücret ile eşya ve taşıtlar için yapılan hizmetlerin ücretleri, bu geçiş ücretlerine dahil değildir.

Bakanlık, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile birlikte, geçiş ücretlerinin tespitine, artırılmasına, indirilmesine veya alınmamasına yetkilidir.

Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların hükümleri saklıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Sorumluluk ve Sigorta
BİRİNCİ BÖLÜM
Yolcu Taşımalarında Sigorta, Sigorta
Zorunluluğu, Sigorta Tarifeleri

Sorumluluk

MADDE 17. - Şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacıları; duraklamalar dahil olmak üzere yolcunun kalkış noktasından, varış noktasına kadar geçecek süre içinde meydana gelecek bir kaza nedeniyle yolcunun ölümü, yaralanması ya da eşyasının zarara uğramasından dolayı kusursuz olarak sorumludur.

Zorunlu karayolu taşımacılık malî sorumluluk sigortası

MADDE 18. - Taşımacılar, yolcuya gelebilecek bedeni zararlar için bu Kanunun 6 ncı ve 17 nci maddelerinde doğan sorumluluklarını sigorta ettirmek zorundadırlar. Ancak, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık gerekli gördüğü takdirde, tespit edeceği yabancı ülkelerde ortaya çıkabilecek zararları teminat kapsamı dışında tutabilir.

Zorunlu karayolları taşımacılık malî sorumluluk sigortasını yaptırmakla yükümlü olan taşımacı; kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mucbir sebepten veya hak sahibinin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur.

Sorumluluktan kurtulamayan taşımacı, kazanın oluşunda hak sahibinin kusurunun bulunduğunu ispat ederse, durum ve şartlara göre tazminattan indirim yapılabilir.

Sorumluluk sigortasına ilişkin sigorta genel şartları Hazine Müsteşarlığınca onaylanır. Sorumluluk sigortası tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça tespit edilir ve Resmî Gazetede yayımlanır. Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarifeyi serbest bırakmaya yetkilidir.

Taşımacının eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin ve yolcu bileti olmadan taşınanların uğradığı zararlar sigorta teminatı dışındadır.

Bu Kanunda öngörülen yolcu taşımacılığı sorumluluk sigortası Türkiye'de Karayolu Motorlu Araçlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortası branşında ruhsatı bulunan sigorta şirketleri tarafından yapılır.

Zorunlu karayolu eşya taşımacılığı malî sorumluluk sigortası

MADDE 19. - Taşımacılar, bu Kanunun 6 ncı maddesinden, acenteler, taşıma işleri komisyoncuları, nakliyat ambarı işletmecileri ve kargo işletmecileri ise bu Kanunun 9 uncu maddesinden doğan sorumluluklarını sigorta ettirmek zorundadırlar. Ancak, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık gerekli gördüğü takdirde, tespit edeceği yabancı ülkelerde ortaya çıkabilecek zararları teminat kapsamı dışında tutabilir.

Zorunlu Karayolları Eşya Taşımacılığı Malî Sorumluluk Sigortasını yaptırmakla yükümlü olanlar; kendilerinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mucbir sebepten veya hak sahibinin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulurlar.

Sorumluluktan kurtulamayan sigorta ettirenler, kazanın oluşunda hak sahibinin kusurunun bulunduğunu ispat ederse, durum ve şartlara göre tazminattan indirim yapılabilir.

Sorumluluk sigortasına ilişkin sigorta genel şartları Hazine Müsteşarlığınca onaylanır. Sorumluluk sigortası tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça tespit edilir ve Resmî Gazetede yayımlanır. Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarifeyi serbest bırakmaya yetkilidir.

Taşımacının, acentenin, taşıma işleri komisyoncusu ile nakliyat ambarı işletmecisi ve kargo işletmecisinin eylemlerinden sorumlu oldukları kişilerle, taşıma senedi olmadan taşınanların uğradığı zararlar sigorta teminatı dışındadır.

Bu Kanunda öngörülen eşya taşımacılığı sorumluluk sigortası Türkiye'de Karayolu Motorlu Araçlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortası veya nakliyat sigortası branşlarında ruhsatı bulunan sigorta şirketleri tarafından yapılır.

Hak sahiplerinin çokluğu ve zorunlu malî sorumluluk sigortası

MADDE 20. - Hak sahiplerinin tazminat alacakları, sigorta sözleşmesinde öngörülen teminat-tan fazla ise hak sahiplerinden her birinin sigortacıya karşı yöneltebileceği tazminat talebi, teminat tutarının tazminat alacakları toplamına olan oranına göre indirime tâbi tutulur.

Başka tazminat taleplerinin bulunduğunu bilmeksizin hak sahiplerinden birine veya bir kaçına kendilerine düşecek olandan fazla ödemede bulunan iyi niyetli sigortacı, yaptığı ödeme çerçevesin-de diğer hak sahiplerine karşı da borcundan kurtulmuş sayılır.

Meydana gelen zarar öncelikle sigorta ettirenin sorumluluk sigortasından karşılanır. Bu Sorumluluk Sigortası ile karşılanamayan zararlar için sırasıyla taşımacının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yaptırılması zorunlu olan malî sorumluluk sigortasına sonra da varsa taşıma işle-rinden doğan sorumluluğu karşılamak üzere yaptırılan diğer sigortalara müracaat edilir.

Tazminatın azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller

MADDE 21. - Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran hal-ler hak sahibine karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda taşımacıya rücu edebilir.

Doğrudan doğruya talep hakkı

MADDE 22. - Hak sahipleri, sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde doğrudan doğ-ruya sigortacıya karşı talepte bulunabilirler.

Kaza sonucu ihbar ve zararların ödenmesi

MADDE 23. - Sorumluluk sigortası tazminatına yol açan olay, sigorta ettiren veya hak sahibi tarafından öğrenildiği tarihten itibaren beş iş günü, olay, yurt dışında meydana gelmişse on işgünü içinde sigorta şirketine ihbar edilir.

Sigorta ettiren; kazaya, zarara veya olayla ilgili olarak açılacak davalara ilişkin bilgi ve belgeleri sigorta şirketine vermekle yükümlüdür.

Sigortacılar, hak sahibinin kaza veya zarara ilişkin belgeleri sigortacıya ilettiği tarihten itibaren, sekiz iş günü içinde sorumluluk sigortası sınırları içinde kalan miktarı hak sahibine ödemek zorun-dadır.

Sigortanın ispatı

MADDE 24. - Sigorta şirketleri, şekli ve kapsamı Bakanlığın uygun görüşü ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlığın onayı ile belirlenip Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğince bastırılacak sorumluluk sigortası belgesini, poliçe ile birlikte sigorta ettirene vermek zorundadır. Poliçede araçların plaka numaraları belirtilir ve her araç için sorumluluk sigortası belgesi düzenlenir.

Taşımacılar sorumluluk sigortası belgelerini araçlarında bulundurmamak zorundadır. Sorumluluk sigorta belgesi bulunmayan taşımacılar sigorta teminatı sağlanıncaya kadar trafikten men edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Zamanaşımı, Yetkili Mahkemeler ve İcra Daireleri

Zamanaşımı

MADDE 25. - Bu Kanuna göre yapılan sorumluluk sigortası sözleşmelerinden doğan her türlü tazminat davası, hak sahibinin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten itibaren iki yıl ve her halde zarara neden olan olay tarihinden itibaren on yıl sonra zamanaşımına uğrar.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğmakta ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununda bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmekte ise tazminat davasında bu ceza zamanaşımı uygulanır.

Sorumlu kişi hakkındaki zamanaşımını kesen sebepler, sigorta şirketi hakkında da uygulanır. Sigorta şirketi hakkında zamanaşımını kesen sebepler sorumlu kişi hakkında da uygulanır.

Sorumluluk sigortasında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar.

Yetkili mahkeme ve icra daireleri

MADDE 26. - Sigorta sözleşmesinden doğan anlaşmazlıklar, tazminat ve rücu talepleri nedeni ile açılacak davalarda ve icra takiplerinde yetkili mahkeme veya icra daireleri; sigorta şirketinin veya şubesinin, sigorta sözleşmesini yapan acentenin, sigortalının, hak sahibinin, rücu edilenin ikamet-gâhındaki veya zarara yol açan olayın meydana geldiği yerdeki mahkeme ve icra daireleridir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar ve İdari Para Cezaları

Hürriyeti bağlayıcı ceza

MADDE 27. - Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan taşıma işinde faaliyette bulunanlara dört aydan altı aya kadar,

b) 5 inci maddesinin altıncı fıkrasına aykırı davranarak bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi halinde dört aydan altı aya kadar,

c) 10 uncu maddesine aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına dört aydan altı aya kadar,

Hafif hapis cezası verilir.

İdarî para cezaları

MADDE 28. - Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı davranan taşımacılara üçyüz milyon lira, 5 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre taşıma hizmetini yapmaktan kaçınan taşımacılara ikiyüz milyon lira,

b) Bilette tayin edilen yeri başka bir kimseye verenler veya 6 ncı maddesine aykırı davranarak biletsiz yolcu taşıyanlardan, her yolcu için taşıma ücretinin üç katı tutarı, taşıma senedi olmaksızın eşya taşıyanlardan ikiyüz milyon lira,

c) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara yüz milyon lira, üçüncü ve dördüncü fıkralarına aykırı davranan taşımacılara ikiyüz milyon lira,

d) 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranan yolcu taşımacılarına beşyüz milyon lira, ikinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara ikiyüz milyon lira, altıncı fıkrasına aykırı davranan taşımacılara yüz milyon lira,

e) 11 inci maddesine aykırı davranarak ücret tarifesi düzenlemeyenlere ikiyüz milyon lira, ücret tarifelerine uymayan veya değişik ücret tarifeleri uygulayanlara yüz milyon lira, bunun dışında ikinci fıkraya aykırı davrananlara elli milyon lira,

f) 11 inci maddesine aykırı davranarak zaman tarifesine uymayanlara yüz milyon lira, zaman tarifelerini görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmayanlara elli milyon lira,

g) 13 üncü maddesine aykırı olarak yabancı plakalı taşıtların Türkiye sınırları dahilindeki iki nokta arasında taşıma yapması halinde, taşıt sahibine veya şoförüne ikiyüz milyon lira,

h) 14 üncü maddesine aykırı davrananlara ikiyüz milyon lira,

i) 18 inci maddesi hükümlerine göre sorumluluk sigortası yaptırmayan taşımacılara beşyüz milyon lira,

i) 18 inci madde hükümlerine göre sorumluluk sigortası yapmaktan kaçınan sigorta şirketlerine, ödenmesi gereken sigorta priminin 10 katı tutarında,

j) 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasına uymayan ve yükümlülükleri yerine getirmeyen taşımacılara yüz milyon lira,

k) 51 inci maddesine aykırı olarak terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara ikiyüz milyon lira,

Para cezası verilir.

Ceza uygulaması

MADDE 29. - Eylemin başka bir suç teşkil etmesi halinde, 27 ve 28 inci maddeler ile verilen hapis ve/veya para cezaları, diğer kanunlardaki suçların takibine ve cezaların uygulanmasına; bu Kanunda ve yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal gibi idarî müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

Birden fazla suçun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

Suç ve ceza tutanakları

MADDE 30. - Bu Kanunda yazılı suçları işleyenler hakkında Bakanlıkça görevli ve yetkili kılınmış personelce suç veya idarî para cezasına dair tutanak düzenlenir.

28 inci maddede yazılı para cezaları yetkili memurlarca derhal tahsil edilir. Bu tahsilat, makbuz karşılığında yapılır. Bu makbuzlar damga vergisinden muaftır.

Para cezaları derhal tahsil olunmadığı takdirde ceza tutanağı tanzim edilir ve bir sureti yedi iş günü içinde ilgili mal sandığına gönderilir.

Birinci fıkraya göre yetkili kılınmış personel, sayman mutemedi olarak görevlendirilmeden, makbuz karşılığı idarî para cezalarını tahsil eder.

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Bakanlıkça müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Para cezalarının ödenme süresi

MADDE 31. - Tahsilatlar derhal yapılmadığı takdirde para cezalarının tutanağın tebliği tarihinden itibaren on gün içinde ödenmesi gerekir. On gün içerisinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi on gün daha uzar, bu süre içinde ödenmeyen cezalar üç katına çıkar.

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu para cezaları, Maliye Bakanlığının sayman mutemetlerine, mal sandıklarına veya 30 uncu maddenin birinci fıkrasına göre yetkili kılınmış personele ödenebileceği gibi banka veya posta çeki ile de ödenebilir.

Para cezalarına itiraz ve suçlarda tekerrür

MADDE 32. - Para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Bu Kanunda belirtilen suçların işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde aynı nitelikte üç defa suç işlediği tespit edilenlerin yetki belgeleri bir yıl süreyle iptal edilir.

İKİNCİ BÖLÜM **İdarî Müeyyideler**

İdarî mercilerin istemi ile iptal

MADDE 33. - Gümrük mevzuatı veya millî güvenliğe aykırı hareket eden yetki belgesi sahiplerinin yetki belgeleri, bu hareketler yetki belgesi kullanarak yapılıyorsa ilgili bakanlık veya müsteşarlıklardan birinin teklifi üzerine iptal edilir. Üç yıl geçmedikçe yetki belgesi verilmez.

Ancak, soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi veya yargılamanın beraat ile sonuçlanması hallerinde ilgili bakanlık veya müsteşarlık görüşünün de bildirilmesi üzerine yetki belgesi iade edilir.

İptal süresince uygulama

MADDE 34. - Yetki belgesi iptal edilen veya taşıma faaliyeti geçici olarak durdurulan gerçek kişi ile tüzel kişi kurucu ortaklarına ve bunların hissedarı olduğu diğer şirketlere durdurma ve iptal süresince aynı tür yetki belgesi verilemez.

Belge alma şartlarının kaybedilmesi ve tahrifat

MADDE 35. - Yetki belgesi alma şartlarından herhangi birinin taşınmadığının sonradan anlaşılması veya faaliyet sırasında bu şartlardan herhangi birinin kaybedilip de verilen süre içerisinde giderilmemesi halinde yetki belgeleri iptal edilir.

Yetki belgeleri, taşıt belgeleri veya taşıt kartı üzerinde tahrifat yapan yetki belgesi sahiplerinin yetki belgeleri iptal edilerek durum adlî mercilere bildirilir ve bu kişilere bir yıl geçmedikçe yeniden yetki belgesi verilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye Karayolu Yolcu ve Eşya Taşımacılar Birliği

Amaç ve kuruluş

MADDE 36. - Şehirlerarası ve uluslararası taşıma işleri yapan gerçek ve tüzel kişilerin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, meslek mensuplarının birbirleriyle, halkla ve tüzel kişiler ile yurtiçindeki ve yurtdışındaki benzer kişi ve kuruluşlarla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak ve meslek disiplinini ve ahlakını korumak amacıyla kamu kurumu niteliğinde ve tüzel kişiliği haiz meslek kurumu olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde "Türkiye Karayolu Yolcu ve Eşya Taşımacılar Birliği" kurulur.

Birliğin merkezi Ankara'dadır.

Bakanlık, bu Kanun gereğince yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve yetkilerinin tamamını veya bir kısmını "Türkiye Karayolu Yolcu ve Eşya Taşımacılar Birliği"ne devredebilir.

Örgütlenme

MADDE 37. - Eşya taşımacılığı konusunda faaliyet gösteren yetki belgesi sahibi taşımacı, acente, taşıma işleri komisyoncuları, nakliyat ambarı ve kargo işletmecileri; ile yolcu taşımacılığı konusunda faaliyet gösteren taşımacı ve acenteler" Türkiye Karayolu Yolcu ve Eşya Taşımacılar Birliği"ne üye olmak zorundadırlar.

Şubeler

MADDE 38. - "Türkiye Karayolu Yolcu ve Eşya Taşımacıları Birliği" Bakanlıktan izin almak kaydıyla yurtiçinde ve yurtdışında sürekli veya geçici şubeler açabilir.

Birliğin görevleri

MADDE 39. - Birliğin görevleri aşağıda gösterilmiştir.

- a) Üyelerinin, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak ve mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak için gerekli tedbirleri almak,
- b) Mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak,
- c) Meslek disiplinini ve ahlakını korumak,
- d) Üyelerine ve taşımada çalıştırılacak sürücülerine mesleki yeterlilik kazandırılması için kurslar ve seminerler düzenlemek,
- e) İkili ve çok taraflı anlaşmalara göre temin edilen geçiş izin belgelerinin tesbit edilecek esaslar çerçevesinde gerektiğinde Bakanlık adına dağıtımını yapmak,
- f) Trafikğin güvenliği yönünden önem arz eden eğitim hizmetlerini düzenlemek,
- g) Taşımacılığın, ülke ekonomisine yararlı bir şekilde gelişmesini sağlamak üzere önerilerde bulunmak,
- h) Uluslararası taşımacılıkla ilgili olarak, ülkeler arasındaki problemleri izlemek ve Bakanlığa önerilerde bulunmak,

ı) Bakanlığın izni ile yurtdışı ilişkilerde bulunmak ve uluslararası toplantılara katılmak sonuçlarından Bakanlığa bilgi vermek.

j) Ülke şartlarına uygun araçların teknolojik araştırmalarını yapmak, üyelerine tavsiyelerde bulunmak, mesleki gelişmeyi sağlayıcı tedbirleri almak,

k) Uluslararası sözleşmeler gereği, kefil teşekkül olmak esaslarını düzenlemek,

l) Uluslararası sözleşmelere taraf olmayan ülkelerden geçişlerde gerekli olan teminatı vermek,

m) Üyeleri arasında ortaya çıkacak ihtilafların çözümüne yardımcı olmak,

n) Bakanlıkça verilecek görevleri yapmak ve istenecek bilgileri sağlamaktır.

Birliğin organları

MADDE 40. - Birliğin;

a) Genel Kurul

b) Yönetim Kurulu

c) Denetim Kurulu

d) Disiplin Kurulu

Olmak üzere 4 organı vardır.

Genel kurulların kuruluşu

MADDE 41. - Üyelerinin görevlendireceği birer temsilci veya sorumlu müdürlerinden oluşur. Genel Kurul kendi üyeleri arasından bir başkan, iki başkan yardımcısı ve yeteri kadar kâtip seçer.

Genel kurullar Bakanlığa bilgi vermek suretiyle yılda bir Mayıs veya Haziran ayında toplanır. Genel kurul gerektiğinde yönetim kurulu tarafından veya Bakanlıkça resen olağanüstü toplantıya çağrılabilirler. Olağan ve olağanüstü toplantılarda temsilcilerin çoğunluğunun katılması şarttır. Çoğunluk sağlanamadığı takdirde toplantı en çok bir hafta içinde çoğunluk aranmaksızın yapılır. Kararlar mevcut temsilcilerin çoğunluğuyla alınır.

Genel kurulun görevleri :

MADDE 42. - Genel kurulun başlıca görevleri aşağıdadır;

a) Birliğin hesaplarını incelemek, yönetim kurullarının raporlarını görüşüp karara bağlamak ve gereğinde yönetim ve denetim kurullarını ibra etmek,

b) Birliğin çalışma programı ve bütçesini görüşüp karara bağlamak, idarecilere ve temsilcilere verilecek ücretler ile bunlara ilişkin her türlü ödenek, yollukları tespit etmek,

c) Yönetim kurulları tarafından genel kurullara arz olunan hususları görüşüp karara bağlamak,

d) Genel kurulların üye sayısının yirmide biri tarafından görüşülmesi veya gündemden çıkarılması istenen konuları görüşmek ve gündeme alınan maddeleri karara bağlamak,

e) Yönetim, denetim ve disiplin kurullarının üyelerini seçmek,

f) Üye kayıt ücreti ve aidat miktarını tespit etmek.

Yönetim kurullarının kuruluşu

MADDE 43. - Yönetim kurulu, genel kurulun kendi üyeleri arasında onsekiz kişiden teşekkül eder.

Yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan ve altı başkan yardımcısı seçer.

Yönetim kurulu üyelerinin üçü uluslararası eşya, üçü yurtiçi eşya, üçü uluslararası yolcu, üçü yurtiçi yolcu taşımacılığı, üçü kargo işletmeciliği ve üçü ambar işletmeciliği yetki belgesine sahip temsilcilerden olması gerekir.

Ayrıca yukarıdaki nispetler dahilinde onsekiz yedek üye seçilir.

Yönetim kurulu ayda en az iki defa toplanır. İhtiyaca göre ve Başkanın çağırışı ile de her zaman toplanabilir.

Yönetim kurullarının görevleri

MADDE 44. - Yönetim kurulunun görevleri aşağıdadır;

- a) Birliğin çalışma programını ve bütçesini hazırlamak ve Genel Kurula sunmak,
- b) Genel Kurulca alınacak kararları uygulamak,
- c) Birliğe alınacak personelle ilgili kadroların tespitini ve tayin işlemlerini yapmak,
- d) Olağan ve olağanüstü genel kurulların toplantısına karar vermek,
- e) Bütçe fasılları arasında nakiller yapmak,
- f) Yönetim kurulları üyelerinin ekseriyeti tarafından görüşülmesi istenen ve gündeme alınan konuları görüşüp karara bağlamak.

Denetim kurullarının kuruluşu

MADDE 45. - Denetim kurulu, genel kurullarca birliğin üyeleri arasından seçilecek on kişiden teşekkül eder. Denetim kurulu kendi üyeleri arasında görev bölümü yapar.

Birliğin denetim kurulu üyelerinin ikisi uluslararası eşya, ikisi yurtiçi eşya, ikisi uluslararası yolcu, ikisi yurtiçi yolcu taşımacılığı, biri kargo işletmeciliği ve biri ambar işletmeciliği yetki belgesine sahip temsilcilerden olması gerekir.

Ayrıca yukarıdaki nispetler dahilinde on yedek üye seçilir.

Denetim kurulu en az iki ayda bir toplanır. İhtiyaca göre ve Başkanın çağırışı ile de her zaman toplanabilir.

Denetim Kurullarının görevleri

MADDE 46. - Denetim kurulunun görevleri aşağıdadır;

- a) Genel kurul tarafından alınan kararların yönetim kurullarınca yerine getirilip, getirilmediğini araştırmak,
- b) Birliğin işlerinin mevzuat esasları dairesinde yürütülüp, yürütülmediğini denetlemek,
- c) Bakanlıkça verilecek görevlerin yerine getirilip, getirilmediğini incelemek,
- d) Birliğin işlemleri ve hesaplarını kontrol etmek,
- e) Birliğin bir yıllık işlem ve hesapları hakkında genel kurullara rapor vermek,
- f) Birliğin çalışmaları hakkında üç ayda bir Bakanlığa rapor vermek,

Disiplin Kurullarının kuruluşu

MADDE 47. - Disiplin kurulu, genel kurulca birliklerin üyeleri arasından seçilecek on kişiden meydana gelir. Disiplin kurulu kendi üyeleri arasında görev bölümü yapar.

Birliğinin disiplin kurulu üyelerinin ikisi uluslararası eşya, ikisi yurtiçi eşya, ikisi uluslararası yolcu, ikisi yurtiçi yolcu taşımacılığı, biri kargo işletmeciliği ve biri ambar işletmeciliği yetki belgesine sahip temsilcilerden olması gerekir.

Ayrıca yukarıdaki nispetler dahilinde on yedek üye seçilir.

Disiplin kurulu en az üç ayda bir toplanır. İhtiyaca göre ve Başkanın çağırısı ile de her zaman toplanabilir.

Disiplin kurulunun görevleri

MADDE 48. - Disiplin kurulu, üyelerin uyması gereken kurallara, alınan kararlara ve meslek ahlakına aykırı fiillere karşı işlenen suçlara ilişkin cezaları tespit etmek ve bu cezaları vermektir.

Organların görev süresi

MADDE 49. - Yönetim kurulu, denetim kurulu ve disiplin kurulunun asil ve yedek üyelerinin görev süreleri üç yıldır.

Birliklerin gelirleri

MADDE 50. - Birliğin gelirleri aşağıda yazılı kaynaklardan meydana gelir.

- a) Üyelerin birliğe kayıt ücreti ve aidatları,
- b) Birlik personelinin yetiştirilmesi için düzenlenecek kurs ve seminerlerden temin edilecek gelirler,
- c) Düzenlenecek eğitim etkinliklerinden elde edilecek gelirler,
- d) Bağış ve yardımlar,
- e) Yayın gelirleri,
- f) Menkul ve gayri menkullerden elde edilecek gelirler,
- g) Sair gelirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Terminal

MADDE 51. - Yolcu taşımalarında kalkış ve varışların bir terminalden yapılması esastır. Ancak yeri ve zamanı önceden belirlenen ve nitelikleri yönetmelikte tespit edilen ara duraklarda da yolcu indirmesi ve bindirmesi yapılabilir.

Yolcu taşımacılarının, en az bir yolcu terminaline bağımsız olarak veya birlikte sahip olmaları veya bu terminalin kullanma hakkını haiz olmaları zorunludur. Aynı terminalden, nitelik ve niceliğine göre birden fazla taşımacı yararlanabilir. Eşya taşımacılığında terminal bulundurma zorunluluğu aranmaz. Terminallerin özellikleri yönetmelikle belirlenir.

Belediye, özel idare gibi mahallî idarelerin terminal işletmesi veya işletme hakkını başkasına devretmesi halinde, taşımacılar ayrı terminal açamazlar. Ancak, bu terminallerin yetersizliği halinde gerçek ve tüzel kişilerin ayrı terminal yapımı veya işletmelerine İçişleri, Bayındırlık ve İskân ve Çevre bakanlıklarının olumlu görüşleri alınmak suretiyle Bakanlıkça izin verilebilir.

Ücretler

MADDE 52. - Verilecek yetki belgeleri ve taşıt kartlarından ekli (I) sayılı cetvelde gösterilen ücretler alınır. Ücreti alınmadan yetki belgeleri ve taşıt kartları verilmez. Yetki belgesinin yenilen-

mesinde ve zayıfda ücretin % 50'si alınır. Unvan değışikliği, adres değışikliği ve benzeri nedenlerle süresi bitmeden yenilenen belgelerden ücret alınmaz.

Ekli (1) sayılı cetveldeki ücretler, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükmü uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 53. - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içinde;

a) Taşımacılık, acente ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerde aranacak şartlar, verilecek yetki belgeleri ve taşıt belgeleri, her belge türü için gerekli olan taşıt kapasiteleri, taşıtların yaşı, nitelikleri, istiap hadleri ve terminal hizmetlerinde öngörülecek hususları,

b) Belgelerin geçerlilik süreleri, geri alınması ve uygulanacak idarî müeyyideleri,

c) Taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapacakların yükümlülükleri, bagaj ve taşımanın yardımcı hizmetleri,

d) Zaman ve fiyat tarifelerinin düzenlenmesi, yolcu bileti ve taşıma senedinin şekil ve muhtevasını,

e) Taşıma işlerinde çalışan şoför ve diğer görevlilerde aranacak şartlar ve nitelikleri,

f) Taşıma hizmetlerinin denetimi ve belge taleplerinin incelenmesi ile ilgili esasları,

g) Ücretsiz ve tarife altı uygulama esasları,

h) Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer esas ve usulleri,

Düzenleyen yönetmelikler Bakanlıkça hazırlanarak Resmî Gazete'de yayımlanır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak mevzuat

MADDE 54. - Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanuna göre yürürlüğe konulacak yönetmeliklerin yürürlüğe girdiği tarihten önce yetki belgesi almış olanlar hariç, şehirlerarası eşya taşımacılığı konusunda taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapan gerçek ve tüzel kişiler başvurdaki şartlar aranmaksızın yönetmeliklerin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde yetki belgesi almak zorundadırlar. Zorunluluk halinde bu süre Bakanlıkça altı aylık dönemlerle en fazla bir yıl uzatılabilir.

İlk defa yetki belgesi almak isteyenlerin talep ettikleri yetki belgesi ile ilgili faaliyette bulduklarını belgelemeleri gerekmektedir. Belge alma süresi bitiminden sonra müracaat edenlere bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmelik hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Geçici 1 inci maddede öngörülen süre içerisinde yetki belgesi alan taşımacılar, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanlar yetki belgesi aldığı tarihten itibaren iki yıl içerisinde durumlarını bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğe uydurmak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu Kanunun yayımından önce ayrı terminal izni alan veya ayrı terminal işleten gerçek veya tüzel kişiler mevcut terminallerini işletmeye devam edebilirler.

Ancak, yönetmelikte bulunan şartları bir yıl içerisinde yerine getirmek zorundadırlar.

Yürürlük

MADDE 55. - Bu Kanunun;

a) 19 uncu maddesi Kanunun yürürlüğü girmesinden iki yıl sonra,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 56. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METNE EK LİSTE

(1) SAYILI LİSTE

YETKİ BELGESİ VE TAŞIT KARTI

ÜCRET TARİFESİ

A	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
B1	YETKİ BELGESİ	:	2.000.000.000. TL
B2	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
B3	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
B4	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
C1	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
C2	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
C3	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
C4	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
C5	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
D1	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
D2	YETKİ BELGESİ	:	300.000.000. TL
D3	YETKİ BELGESİ	:	400.000.000. TL
D4	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
E1	YETKİ BELGESİ	:	100.000.000. TL
E2	YETKİ BELGESİ	:	100.000.000. TL
E3	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
E4	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
F1	YETKİ BELGESİ	:	400.000.000. TL
F2	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
G1	YETKİ BELGESİ	:	400.000.000. TL
G2	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
H1	YETKİ BELGESİ	:	400.000.000. TL
H2	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
T1	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
T2	YETKİ BELGESİ	:	300.000.000. TL
T3	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
T4	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
T5	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
T6	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
T7	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
	TAŞIT KARTI	:	20.000.000. TL

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
KARAYOLU TAŞIMA KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Başlangıç Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; karayolu taşımalarını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, taşımada düzeni ve güvenliğini sağlamak, taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ve benzeri hizmetlerin şartlarını belirlemek, taşıma işlerinde istihdam edilenlerin niteliklerini, haklarını ve sorumluluklarını saptamak, karayolu taşımalarının, diğer taşıma sistemleri ile birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini ve mevcut imkânların daha yararlı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanun kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacıları, taşıma acentelerini, taşıma işleri komisyoncularını, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerini, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanılan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıları ve benzerlerini kapsar.

Ancak, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler, ve kamu iktisadî teşebbüslerine ait otomobillerle yapılan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu Kanun hükümlerine tabi değildir.

İl sınırları içerisindeki taşımalar ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımaların düzenlenmesi il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklere, belediye sınırları içerisindeki şehiriçi taşımalar belediyelere bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esasları dahilinde bırakılabilir.

Uluslararası anlaşmalar ile savaş hali, sıkıyönetim, olağanüstü hal ve doğal afet durumlarında uygulanacak hükümler saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3. – Bu Kanunda geçen;

Bakanlık : Ulaştırma Bakanlığını,

Taşıma işleri : Taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliğini,

Taşıma işleri işletmecisi : Taşıma işlerinde faaliyette bulunacak taşımacı, acente, taşıma işleri komisyoncusu, nakliyat ambarı ve kargo işletmecisini,

Sorumluluk sigortası : Bu Kanunun 18 inci maddesiyle ihdas edilen zorunlu karayolları taşımacılık malî sorumluluk sigortasını,

Taşıma : Yolcunun taşıta bindiği veya eşyanın taşımacıya teslim edildiği yerden varış noktasına götürülmesini,

Taşımacı : Taşımacı yetki belgesine sahip olan ve kendi nam ve hesabına taşımayı bir ücret karşılığı üstlenen gerçek veya tüzelkişiyi,

Eşya (yük) : İnsandan başka taşınabilen canlı veya cansız her türlü nesneyi,

Kalkış noktası : Yolcunun taşıta bindiği veya eşyanın taşımacıya teslim edildiği yeri,

Variş noktası : Yolcu bileti veya taşıma senedinde gösterilen, yolcu veya eşyanın götürülmek istendiği yeri,

Gönderen : Eşyayı taşımacıya teslim eden, gönderilene belirleyen ve taşıma senedini imzalayan kişiyi,

Gönderilen : Sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi ve taşıma senedinde belirtilen eşyanın teslim edileceği kişiyi,

Acente : Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi bağımlı bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak belirli bir yer veya bölge içinde daimî surette bir veya birden fazla taşımacıyı ilgilendiren sözleşmelerde aracılık etmeyi ve onlar adına taşıma sözleşmesi yapmayı meslek edinen kişiyi,

Taşıma işleri komisyoncusu : Ücreti karşılığında kendi namına ve bir müvekkil hesabına eşya taşıtmayı meslek edinmiş kişiyi,

Nakliyat ambarı : Bir veya birden fazla gönderenden toplu veya parça başı eşyanın teslim alınarak işletmecinin gözetimi ve denetimi altında yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetlerin yapıldığı yeri,

Nakliyat ambarı işletmecisi : Bağımsız bir işyerinin kullanma hakkına sahip olan ve eşyayı teslim alarak kendi gözetim ve denetimi altında; yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetleri yerine getiren, taşımayı yapan veya yaptıran ve bundan doğacak sorumluluğu üstlenen kişiyi,

Kargo : Tek parçada en fazla yüz kilogramı geçmeyen genellikle ambalaj ve kap içerisinde olan küçük boyutlu, koli, sandık, paket ya da dosya gibi parça eşyayı,

Kargo işletmecisi : Bağımsız bir işyerinin kullanma hakkına sahip olan ve kargoyu teslim alarak kısa sürede gönderilene ulaştırmak amacıyla kendi gözetimi ve denetimi altında yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetleri yerine getiren, taşımayı yapan veya yaptıran ve bundan doğacak sorumluluğu üstlenen kişiyi,

Otobüs : Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka en az 25 oturma yeri bulunan ve yolcu taşımak için imal edilmiş olan motorlu taşıtı,

Yolcu : Taşıtı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında taşıtta bulunan kişileri,

Parça başına taşıma : Bir veya birden çok gönderenin aynı veya birbirinden ayrı gönderilene ait eşyaların taşınmasını,

Yolcu bileti : Taşımacı ile yolcu arasında akdedilen ve bu Kanunda öngörülen şekil ve şartları ihtiva eden ve yolcuya verilmesi zorunlu olan taşıma sözleşmesini,

Şehirlerarası taşıma : Herhangi bir ilin herhangi bir noktasından veya yerleşim biriminden başlayıp diğer bir ilin herhangi bir noktasında veya yerleşim biriminde biten taşımaları,

Uluslararası taşıma : Türkiye'den veya Türkiye'ye karayoluyla; Türkiye üzerinden karayoluyla transit, Türkiye'ye denizyolu, demiryolu ve havayolu ile gelip karayolundan üçüncü ülkelere yapılan taşımaları,

Düzenli sefer : Belirli bir zaman ve ücret tarifesine göre, tespit edilmiş bir güzergâhta önceden açıklanmış yerleşme birimleri arasında yapılan taşımaları,

Arızı sefer : Aynı taşıtla bütün güzergâh boyunca aynı yolcu grubunun taşınması ve kalkış noktasına geri getirilmesi şeklindeki kapalı kapı seferleri ile gidişi dolu, dönüşü boş veya gidişi boş, dönüşü dolu seferleri,

Mekik sefer : Birden fazla gidiş ve dönüş seferinde aynı kalkış yerinden aynı varış yerine önceden gruplandırılmış yolcuların taşınmasını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Taşımada Genel Kurallar

Genel kural

MADDE 4. – Taşımalar; ekonomik, hızlı, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirilir.

Yetki belgesi alma zorunluluğu ve taşıma hizmeti

MADDE 5. – Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur.

Taşımacılara, yetki belgesinden ayrı olarak taşımalarda kullanılacak taşıtların niteliğini ve sayısını gösteren taşıt belgesi ile taşımacının taşıt belgesinde kayıtlı her taşıt için düzenlenen ve taşıtta bulunması gereken taşıt kartı verilir.

Taşıma işleri işletmecilerinin sayısı, yolcu ve eşya kapasitesi, taşıtların durumu, güvenlik veya benzeri nedenlerle Bakanlık yetki belgelerinin verilmesinde sınırlamalar ve yeni düzenlemeler getirebileceği gibi gerektiğinde yetki belgelerini de iptal edebilir.

Tehlikeli yük taşıyan taşıtlar ve bunların bağlı olduğu taşımacılar, taşıyacakları yüklerin özelliğine uygun olduğunu gösteren bilgi ve belgelere dayanarak birinci fıkrada belirtilen yetki belgesinden ayrı olarak ilgili mercilerden ayrıca izin almakla yükümlüdürler.

Taşımacılar, taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınamazlar ve taşıma hizmetinden herkesin her zaman yararlanmasını sağlamak zorundadırlar.

Taşımalar, diğer taşımacılar veya üçüncü şahıslar tarafından engellenemez.

Taşımacının sorumluluğu

MADDE 6. – Yolcu ve eşya taşımaları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır. Yolcu taşımaları biletsiz, eşya taşımaları taşıma senetsiz yapılamaz.

Taşımacı, acentesinin acentelik sıfatıyla yapmış olduğu faaliyet ve işlemlerden müteselsilen sorumludur.

Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar.

Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır.

Taşımacının yükümlülüğü

MADDE 7. – Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür.

İlgili mevzuat hükümlerine uygun bir taşıtı, nitelikli şoför ve hizmetli personeli sefere göndermek, şoförlerin sürücü belgelerinin bulunup bulunmadığını araştırmak, teknik şartlara uymayan taşıtların trafiğe çıkmasına engel olmak, güzergâh mesafesini dikkate alarak yeteri kadar şoför bulundurmak, taşıt kartları olmayan ve bu Kanunda öngörülen sorumluluk sigortası bulunmayan taşıtları trafiğe çıkarmamak hususunda taşımacı gereken özeni ve duyarlılığı göstermek zorundadır.

Karayolları alt yapısı, işletilmesi, trafiği, doğal afetler, meteorolojik şartlar ile arıza ve kaza hali dahil, beklenmeyen sebeplerle ilgili olarak ortaya çıkan ve taşımanın devamına engel olan

sebeplerin, belirsiz bir beklemeyi mecburî kılması veya varış noktasına kadar gerekli zamanın iki katından daha fazla beklemeyi gerektirmesi halinde, imkân olduğu takdirde taşımacı bir başka güzergâhı izleyerek taşımayı tamamlamak, aksi halde yolcuyu güzergâh üzerinde yolcunun dilediği bir yere kadar götürmek veya yolcu ve eşyayı hareket noktasına geri getirmekle yükümlüdür.

Bu gibi hallerde, yolcunun ve eşya sahibinin bütün hakları saklı olup, taşımacılar herhangi bir ek ödeme veya benzeri talepte bulunamazlar.

Eşya için taşıma senedindeki hükümler uygulanır.

Taşımacılar altışar aylık süre ile yılda en az iki kez şoförlerinin ceza puanı durumunu Emniyet Genel Müdürlüğünden öğrenmek ve ceza puanı yüksek olan şoförlerle ilgili, eğitim ve iç denetim yönünden gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Gönderenin sorumluluğu

MADDE 8. - Gönderen, eşyanın varış noktası, cinsi, miktarı ve nitelikleri ile diğer önemli bilgileri tam ve doğru olarak taşımacıya bildirmek zorundadır. Yanlış ve eksik bildirmelerden doğacak her türlü sorumluluk gönderene aittir. Taşımacı, bir ihbar veya şüphe halinde yetkili ve görevlilerin huzurunda eşyayı kontrol ettirebilir.

Acente, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanların sorumluluğu

MADDE 9. - Acenteler ve taşıma işleri komisyoncuları bu sıfatla yapmış oldukları faaliyet ve işlemlerden taşımacı ile müştereken ve müteselsilen sorumludur. Nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanlar, eşyayı teslim aldığı andan teslim edinceye kadar, eşyanın tamamı ve kısmen kaybindan ve vuku bulacak hasarından, korunması ve taşınmasından, güvenliği ve düzenliliğini sağlamaktan, çevre kirliliğini önleme ve insan sağlığını koruma konusundaki kurallara uymaktan sorumludur.

Taşıma yasağı

MADDE 10. - Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi nam ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptıramazlar.

Taşıma işleri komisyonculuğu, yetki belgesi sahiplerinin kendi namına eşya taşıtabilmesi için bu taşımanın bir müvekkil hesabına yapılması zorunludur.

Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz.

Ücret ve zaman tarifeleri

MADDE 11. - Düzenli yolcu ve eşya taşımaları, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır ve Bakanlık tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Ücret tarifelerine uyulması ve bu tarifelerin görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerine asılması ve taşıtlarda bulundurulması zorunludur.

Yolcu ve eşya taşıma, yükleme, boşaltma, depolama ve aktarma hizmetleri de dahil olmak üzere ücret tarifelerinin, ülke ekonomisi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı ücret uygulanması veya rekabet ortamının bozulması halinde ve gerektiğinde taban ve tavan ücretleri Bakanlıkça tespit edilebilir.

Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde düzenlenir. Değişik fiyat tarifesi uygulanamaz.

Düzenli yolcu ve eşya taşımaları zaman tarifesine tabidir. Taşımacılar tarafından geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanan zaman tarifeleri, Bakanlıkça onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Taşımacılar zaman tarifelerine uymak ve tarifelerini görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmamak zorundadırlar.

Ücretsiz ve tarife altı uygulamalarına ilişkin esaslar yönetmelikte düzenlenir.

İKİNCİ KISIM

Uluslararası Taşımalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Uluslararası Taşımaların Kapsamı ve Taşıma Yetkisi

Uluslararası taşımaların kapsamı

MADDE 12. – Uluslararası yolcu ve eşya taşımaları;

a) Türkiye'ye karayoluyla veya demiryoluyla herhangi bir hudut kapısından giren veya Türkiye'nin herhangi bir limanına denizyolu ile gelen karayolu taşıtlarıyla yapılan transit taşımaları,

b) Türkiye'ye demiryolu, denizyolu veya havayoluyla gelen ve varış noktasından karayolu taşıtlarıyla üçüncü ülkelere yapılan taşımaları,

c) Türkiye'den karayolu taşıtları ile diğer ülkelere yapılan taşımaları,

d) Diğer ülkelere karayolu taşıtları ile Türkiye'ye yapılan taşımaları,

Kapsar.

Taşıma yetkisi

MADDE 13. – 12 nci maddenin (a) bendindeki taşımaları, uluslararası ikili ve çok taraflı karayolu taşıma anlaşmalarına göre taşıma yapmaya yetkili veya Bakanlıkça izin verilmiş yabancı plakalı taşıtlar ile uluslararası taşımalar için Bakanlıktan yetki belgesi almış taşımacılara ait taşıtlarla yapılabilir.

12 nci maddenin (b) bendindeki taşımalar, Bakanlıktan uluslararası taşımacı yetki belgesi almış taşımacılar tarafından yapılır. Yabancı plakalı taşıtlara ise Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile taşıma yetkisi verilebilir.

Hangi ülkelere hangi kara hudut kapısı, deniz limanı, hava alanı veya limanı, demiryolu istasyonu veya garından taşıma yapılacağı Bakanlıkça belirlenir.

12 nci maddenin (c) ve (d) bentlerindeki taşımalar uluslararası taşımacı yetki belgesine sahip taşımacılar ile ikili ve çok taraflı karayolu taşıma anlaşmalarına göre izin verilmiş veya Bakanlıkça özel izin belgesi verilmiş yabancı taşımacılara ait taşıtlarla yapılabilir.

Yabancı plakalı taşıtlar, Türkiye sınırları dahilindeki iki nokta arasında taşıma yapamazlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Yasak Haller, Kota, Geçiş Ücretleri

Yasak haller

MADDE 14. – Gümrük kapıları dahilinde yolcu veya eşya taşınmaz, aktarmaları yapılamaz, eşya depolanamaz ve yolcular huduttan yaya geçerek taşıta binemez.

Ancak, bu işlemler zorunlu hallerde Bakanlıkça verilecek izinle yapılabilir.

Taşımaların düzenlenmesi

MADDE 15. – Türkiye'ye veya Türkiye üzerinden karayoluyla yapılacak transit taşımalarda, yurt içi taşımaları aksatmamak ve Türkiye üzerinden yapılan uluslararası taşımaları daha düzenli ve süratli kılmak amacıyla, alt yapının fiziksel sınırları göz önüne alınarak, gerektiğinde kota sistemi uygulanabilir.

Karayolu taşıma anlaşması olmayan ülkelerin taşımada kullanacağı taşıtlar Bakanlıkça verilecek izine tâbidir.

Geçiş ücretleri

MADDE 16. – Karayolunun bakımı, korunması ile karayolu ve taşımanın yönetimine ilişkin giderlere katkıda bulunmak üzere geçiş ücretleri alınır.

Köprü, tünel ve otopan ücreti gibi karayolu alt yapısının kullanılmasından alınan ücret ile eşya ve taşıtlar için yapılan hizmetlerin ücretleri, bu geçiş ücretlerine dahil değildir.

Bakanlık, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile birlikte, geçiş ücretlerinin tespitine, artırılmasına, indirilmesine veya alınmamasına yetkilidir.

Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların hükümleri saklıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Sorumluluk ve Sigorta

BİRİNCİ BÖLÜM

Yolcu Taşımalarında Sigorta, Sigorta Zorunluluğu, Sigorta Tarifeleri

Sorumluluk

MADDE 17. – Şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacıları; molalar dahil olmak üzere yolcunun kalkış noktasından, varış noktasına kadar geçecek süre içerisinde meydana gelecek bir kaza nedeniyle yolcunun ölümü, yaralanması ya da eşyasının zarara uğramasından dolayı kusursuz olarak sorumludur.

Zorunlu karayolları taşımacılık malî sorumluluk sigortası

MADDE 18. – Taşımacılar, yolcuya gelebilecek bedenî zararlar için 17 nci maddeden doğan sorumluluklarını sigorta ettirmek zorundadır. Ancak, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık gerekli gördüğü takdirde, tespit edeceği yabancı ülkelerde ortaya çıkabilecek zararları teminat kapsamı dışında tutabilir.

Sorumluluk sigortasına ilişkin sigorta genel şartları Hazine Müsteşarlığınca onaylanır. Sorumluluk sigortası tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça tespit edilir ve Resmî Gazete’de yayımlanır.

Taşımacının eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin ve yolcu bileti olmadan taşınanların uğradığı zararlar sigorta teminatı dışındadır.

Bu Kanunda öngörülen sorumluluk sigortası Türkiye’de kaza branşında ruhsatı bulunan sigorta şirketleri tarafından yapılır. Bu sigorta şirketleri, usulüne uygun izin belgesinin ibraz edilmesi kaydıyla sorumluluk sigortasını yapmakla yükümlüdürler.

Zarar görenlerin çokluğu ve zorunlu malî sorumluluk sigortası

MADDE 19. – Zarar görenlerin tazminat alacakları, sigorta sözleşmesinde öngörülen teminatın fazla ise zarar görenlerden her birinin sigortacıya karşı yöneltebileceği tazminat talebi, teminat tutarının tazminat alacakları toplamına olan oranına göre indirime tâbi tutulur.

Başka tazminat taleplerinin bulunduğunu bilmeksizin zarar görenlerin birine veya bir kaçına kendilerine düşecek olandan fazla ödemede bulunan iyi niyetli sigortacı, yaptığı ödeme çerçevesinde diğer zarar görenlere karşı da borcundan kurtulmuş sayılır.

Meydana gelen zarar öncelikle taşımacının sorumluluk sigortasından karşılanır. Sorumluluk sigortası teminat sınırları içinde yapılan ödemelerden sonra kalan zarar için taşımacının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yaptırmak zorunda olduğu, zorunlu malî sorumluluk sigortasını yapan sigortacıya müracaat edilir.

Tazminatın azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller

MADDE 20. – Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda taşımacıya rücu edebilir.

Doğrudan doğruya talep hakkı

MADDE 21. – Zarar görenler, sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde doğrudan doğruya sigortacıya karşı talepte bulunabilirler.

Kaza sonucu ihbar ve zararların ödenmesi

MADDE 22. – Sorumluluk sigortası tazminatına yol açan olay, taşımacı veya zarar gören tarafından öğrenildiği tarihten itibaren beş iş günü, olay, yurt dışında meydana gelmişse on işgünü içinde sigorta şirketine ihbar edilir.

Taşımacı; kazaya, zarara veya olayla ilgili açılacak davalara ilişkin bilgi ve belgeleri sigorta şirketine vermekle yükümlüdür.

Sigortacılar, hak sahibinin kaza veya zarara ilişkin belgeleri sigortacıya ilettiği tarihten itibaren, sekiz iş günü içinde sorumluluk sigortası sınırları içinde kalan miktarları hak sahibine ödemek zorundadır.

Sigortanın ispatı

MADDE 23. – Sigorta şirketleri, şekli ve kapsamı Bakanlığın uygun görüşü ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlığın onayı ile belirlenip Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğince bastırılacak sorumluluk sigortası belgesini, poliçe ile birlikte taşımacıya vermek zorundadır. Poliçede araçların plaka numaraları belirtilir ve her araç için sorumluluk sigortası belgesi düzenlenir.

Taşımacılar sorumluluk sigortası belgelerini araçlarında bulundurmak zorundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Zamanaşımı, Yetkili Mahkemeler ve İcra Daireleri

Zamanaşımı

MADDE 24. – Bu Kanuna göre yapılan sorumluluk sigortası sözleşmelerinden doğan her türlü tazminat davası, zarar görenin zararı ve tazminatla yükümlü olan kimseyi öğrendiği tarihten itibaren iki sene ve her halde zarara neden olan olay tarihinden itibaren on yıl sonra zamanaşımına uğrar.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğmakta ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununda bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmekte ise tazminat davasında bu ceza zamanaşımı uygulanır.

Sorumlu kişi hakkındaki zamanaşımını kesen sebepler, sigorta şirketi hakkında da uygulanır. Sigorta şirketi hakkında zamanaşımını kesen sebepler sorumlu kişi hakkında da uygulanır.

Sorumluluk sigortasında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar.

Yetkili mahkeme ve icra daireleri

MADDE 25. – Sigorta sözleşmesinden doğan anlaşmazlıklar, tazminat ve rücu talepleri nedeni ile açılacak davalarda ve icra takiplerinde yetkili mahkeme veya icra daireleri; sigorta şirketinin veya şubesinin, sigorta sözleşmesini yapan acentenin, sigortalının, zarar görenin rücu edilenin ikametgâhındaki veya zarara yol açan olayın meydana geldiği yerdeki mahkeme ve icra daireleridir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar ve İdarî Para Cezaları

Hürriyeti bağlayıcı ceza

MADDE 26. – Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan taşıma işinde faaliyette bulunanlara dört aydan altı aya kadar,

b) 5 inci maddesinin altıncı fıkrasına aykırı davranarak bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi halinde dört aydan altı aya kadar,

c) 10 uncu maddesine aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına dört aydan altı aya kadar,

Hafif hapis cezası verilir.

İdarî para cezaları

MADDE 27.– Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı davranan taşımacılara üçyüz milyon lira, 5 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre taşıma hizmetini yapmaktan kaçınan taşımacılara ikiyüz milyon lira,

b) Bilette tayin edilen yeri başka bir kimseye verenler veya 6 ncı maddesine aykırı davranarak biletsiz yolcu taşıyanlardan, her yolcu için taşıma ücretinin üç katı tutarı, taşıma senedi olmaksızın eşya taşıyanlardan ikiyüz milyon lira,

c) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara yüz milyon lira, üçüncü ve dördüncü fıkralarına aykırı davranan taşımacılara ikiyüz milyon lira,

d) 7 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranan yolcu taşımacılarına beşyüz milyon lira, ikinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara ikiyüz milyon lira, altıncı fıkrasına aykırı davranan taşımacılara yüz milyon lira,

e) 11 inci maddesine aykırı davranarak ücret tarifesi düzenlemeyenlere ikiyüz milyon lira, ücret tarifelerine uymayan veya değişik ücret tarifeleri uygulayanlara yüz milyon lira, bunun dışında ikinci fıkraya aykırı davrananlara elli milyon lira.

f) 11 inci maddesine aykırı davranarak zaman tarifesine uymayanlara yüz milyon lira, zaman tarifelerini görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmayanlara elli milyon lira,

g) 13 üncü maddesine aykırı olarak yabancı plakalı taşıtların Türkiye sınırları dahilindeki iki nokta arasında taşıma yapması halinde, taşıt sahibine veya şoförüne ikiyüz milyon lira,

h) 14 üncü maddesine aykırı davrananlara ikiyüz milyon lira,

i) 18 inci maddesi hükümlerine göre sorumluluk sigortası yaptırmayan taşımacılara beşyüz milyon lira,

ii) 18 inci madde hükümlerine göre sorumluluk sigortası yapmaktan kaçınan sigorta şirketlerine, ödenmesi gereken sigorta priminin 10 katı tutarında,

j) 22 ncı maddesinin ikinci fıkrasına uymayan ve yükümlülükleri yerine getirmeyen taşımacılara yüz milyon lira,

k) 36 ncı maddesine aykırı olarak terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara ikiyüz milyon lira,

Para cezası verilir.

Ceza uygulaması

MADDE 28. – Eylemin başka bir suç teşkil etmesi halinde, 26 ve 27 nci maddeler ile verilen hapis ve/veya para cezaları, diğer kanunlardaki suçların takibine ve cezaların uygulanmasına; bu Kanunda ve yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal gibi idarî müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

Birden fazla suçun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

Suç ve ceza tutanakları

MADDE 29. – Bu Kanunda yazılı suçları işleyenler hakkında Bakanlıkça görevli ve yetkili kılınmış personelce suç veya idarî para cezasına dair tutanak düzenlenir.

27 nci maddede yazılı para cezaları yetkili memurlarca derhal tahsil edilir. Bu tahsilat, makbuz karşılığında yapılır. Bu makbuzlar damga vergisinden muaftır.

Para cezaları derhal tahsil olunmadığı takdirde ceza tutanağı tanzim edilir ve bir sureti yedi iş günü içinde ilgili mal sandığına gönderilir.

Birinci fıkraya göre yetkili kılınmış personel, sayman mutemedi olarak görevlendirilmeden, makbuz karşılığı idarî para cezalarını tahsil eder.

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Bakanlıkça müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Para cezalarının ödenme süresi

MADDE 30. – Tahsilatlar derhal yapılmadığı takdirde para cezalarının tutanağın tebliği tarihinden itibaren on gün içinde ödenmesi gerekir. On gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi on gün daha uzar, bu süre içinde ödenmeyen cezalar üç katına çıkar.

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu para cezaları, Maliye Bakanlığının sayman mutemetlerine, mal sandıklarına veya 29 uncu maddenin birinci fıkrasına göre yetkili kılınmış personele ödenebileceği gibi banka veya posta çeki ile de ödenebilir.

Para cezalarına itiraz ve suçlarda tekrerrür

MADDE 31. – Para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Bu Kanunda belirtilen suçların işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde aynı nitelikte üç defa suç işlediği tespit edilenlerin yetki belgeleri bir yıl süreyle iptal edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İdarî Müeyyideler

İdarî mercilerin istemi ile iptal

MADDE 32. – Gümrük mevzuatı veya millî güvenliğe aykırı hareket eden yetki belgesi sahiplerinin yetki belgeleri, bu hareketler yetki belgesi kullanarak yapıyorsa ilgili bakanlık veya müsteşarlardan birinin teklifi üzerine iptal edilir. Üç yıl geçmedikçe yetki belgesi verilmez.

Ancak, soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi veya yarılamanın beraat ile sonuçlanması hallerinde ilgili bakanlık veya müsteşarlık görüşünün de bildirilmesi üzerine yetki belgesi iade edilir.

İptal süresince uygulama

MADDE 33. – Yetki belgesi iptal edilen veya taşıma faaliyeti geçici olarak durdurulan gerçek kişi ile tüzel kişi kurucu ortaklarına ve bunların hissedarı olduğu diğer şirketlere durdurma ve iptal süresince aynı tür yetki belgesi verilemez.

Belge alma şartlarının kaybedilmesi ve tahrifat

MADDE 34. – Yetki belgesi alma şartlarından herhangi birinin taşınmadığının sonradan anlaşılması veya faaliyet sırasında bu şartlardan herhangi birinin kaybedilip de verilen süre içerisinde giderilmemesi halinde yetki belgeleri iptal edilir.

Yetki belgeleri, taşıt belgeleri veya taşıt kartı üzerinde tahrifat yapan yetki belgesi sahiplerinin yetki belgeleri iptal edilerek durum adli mercilere bildirilir ve bu kişilere bir yıl geçmedikçe yeniden yetki belgesi verilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Karayolu Taşımacılığı Yüksek Kurulu

MADDE 35. – Karayolu taşımacılığı hizmetlerinin; teknik, ekonomik ve sosyal gelişmelere, kamu yararına, çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak düzenlenmesi ve gelişmelerini sağlayacak prensip kararların alınması ve politikaların tespit edilmesi amacıyla tavsiye ve önerilerde bulunmak ve bu hizmet alanındaki sorunları görüşmek üzere Karayolu Taşımacılığı Yüksek Kurulu kurulur.

Karayolu Taşımacılığı Yüksek Kurulu; Başbakan veya Başbakan tarafından görevlendirilecek Başbakan yardımcısı başkanlığında; Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri, Bayındırlık ve İskân, Ulaştırma, Turizm ve Çevre bakanları ile Gümrük, Hazine ve Devlet Planlama Teşkilâtı müsteşarları, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek konu ile ilgili iki öğretim üyesi, Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcisinden oluşur. İhtiyaç duyulan hallerde diğer bakanlar ve bilgilerine başvurulmak üzere diğer kurum ve kuruluşlardan temsilciler de Kurula çağırılabilir.

Kurul yılda iki defa olağan, Başbakanın gerek görmesi halinde de olağanüstü olarak, gündemle toplanabilir.

Kurulun sekreteryası görevi, Bakanlık Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğüne yapılır.

Karayolu Taşımacılığı Yüksek Kurulunun çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Terminal

MADDE 36. – Yolcu taşımalarında kalkış ve varışların bir terminalden yapılması esastır. Ancak yeri ve zamanı önceden belirlenen ve nitelikleri yönetmelikte tespit edilen ara duraklarda da yolcu indirmesi ve bindirmesi yapılabilir.

Yolcu taşımacılarının, en az bir yolcu terminaline bağımsız olarak veya birlikte sahip olmaları veya bu terminalin kullanma hakkını haiz olmaları zorunludur. Aynı terminalden, nitelik ve niceliğine göre birden fazla taşımacı yararlanabilir. Eşya taşımacılığında terminal bulundurma zorunluluğu aranmaz. Terminallerin özellikleri yönetmelikle belirlenir.

Belediye, özel idare gibi mahallî idarelerin terminal işletmesi veya işletme hakkını başkasına devretmesi halinde, taşımacılar ayrı terminal açamazlar. Ancak, bu terminallerin yetersizliği halinde gerçek ve tüzel kişilerin ayrı terminal yapım veya işletmelerine İçişleri, Bayındırlık ve İskân ve Çevre bakanlıklarının olumlu görüşleri alınmak suretiyle Bakanlıkça izin verilebilir.

Ücretler

MADDE 37. – Verilecek yetki belgeleri ve taşıt kartlarından ekli (1) sayılı cetvelde gösterilen ücretler alınır. Ücreti alınmadan yetki belgeleri ve taşıt kartları verilmez. Yetki belgesinin yenilenmesinde ve zayiinde ücretin % 50'si alınır. Unvan değişikliği, adres değişikliği ve benzeri nedenlerle süresi bitmeden yenilenen belgelerden ücret alınmaz.

Ekli (1) sayılı cetveldeki ücretler, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükmü uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 38. – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içinde;

a) Taşımacılık, acente ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerde aranacak şartlar, verilecek yetki belgeleri ve taşıt belgeleri, her belge türü için gerekli olan taşıt kapasiteleri, taşıtların yaşı, nitelikleri, istiap hadleri ve terminal hizmetlerinde öngörülecek hususları,

b) Belgelerin geçerlilik süreleri, geri alınması ve uygulanacak idarî müeyyideleri,

c) Taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapacakların yükümlülükleri, bagaj ve taşımanın yardımcı hizmetleri,

d) Zaman ve fiyat tarifelerinin düzenlenmesi, yolcu bileti ve taşıma senedinin şekil ve muhtevasını,

e) Taşıma işlerinde çalışan şoför ve diğer görevlilerde aranacak şartlar ve nitelikleri,

f) Taşıma hizmetlerinin denetimi ve belge taleplerinin incelenmesi ile ilgili esasları,

g) Ücretsiz ve tarife altı uygulama esasları,

h) Karayolu Taşımacılığı Yüksek Kurulunun çalışma usul ve esasları,

ı) Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer esas ve usulleri,

düzenleyen yönetmelikler Bakanlıkça hazırlanarak Resmî Gazete’de yayımlanır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak mevzuat

MADDE 39. – Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1. – Bu Kanuna göre yürürlüğe konulacak yönetmeliklerin yürürlüğe girdiği tarihten önce yetki belgesi almış olanlar hariç, şehirlerarası eşya taşımacılığı konusunda taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapan gerçek ve tüzel kişiler başvurudaki şartlar aranmaksızın yönetmeliklerin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde yetki belgesi almak zorundadırlar. Zorunluluk halinde bu süre Bakanlıkça altı aylık dönemlerle en fazla bir yıl uzatılabilir.

İlk defa yetki belgesi almak isteyenlerin talep ettikleri yetki belgesi ile ilgili faaliyette bulduklarını belgelemeleri gerekmektedir. Belge alma süresi bitiminden sonra müracaat edenlere bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmelik hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. – Geçici 1 inci maddede öngörülen süre içerisinde yetki belgesi alan taşımacılar, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanlar yetki belgesi aldığı tarihten itibaren iki yıl içerisinde durumlarını bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğe uydurmak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. – Bu Kanunun yayımından önce ayrı terminal izni alan veya ayrı terminal işleten gerçek veya tüzel kişiler mevcut terminallerini işletmeye devam edebilirler.

Ancak, yönetmelikte bulunan şartları bir yıl içerisinde yerine getirmek zorundadırlar.

Yürürlük

MADDE 40. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Bülent Ecevit</i>		
Başbakan		
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.
<i>D. Bahçeli</i>	<i>H. H. Özkan</i>	<i>M. C. Ersümer</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>R. Önal</i>	<i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	<i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	<i>S. Somuncuoğlu</i>	<i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı
<i>M. Yılmaz</i>	<i>H. Y. Gökcalp</i>	<i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Gemici</i>	<i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	<i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>F. Ünlü</i>	<i>Prof. Dr. A. Çay</i>	<i>M. A. İrtemçelik</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	<i>S. Çakmakoglu</i>	<i>S. Tantan</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>İ. Cem</i>	<i>S. Oral</i>	<i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>K. Aydın</i>	<i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	<i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köyişleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>Prof. Dr. H. Y. Gökcalp</i>	<i>Y. Okuyan</i>	<i>A. K. Tanrıku</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı	Orman Bakanı
<i>M. İ. Talay</i>	<i>E. Mumcu</i>	<i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı	
	<i>F. AYTEKİN</i>	

TASARIYA EKLİ LİSTE
(1) SAYILI LİSTE
YETKİ BELGESİ VE TAŞIT KARTI
ÜCRET TARİFESİ

A	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
B1	YETKİ BELGESİ	:	2.000.000.000. TL
B2	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
B3	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
B4	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
C1	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
C2	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
C3	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
C4	YETKİ BELGESİ	:	500.000.000. TL
C5	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
D1	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
D2	YETKİ BELGESİ	:	300.000.000. TL
D3	YETKİ BELGESİ	:	400.000.000. TL
D4	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
E1	YETKİ BELGESİ	:	100.000.000. TL
E2	YETKİ BELGESİ	:	100.000.000. TL
E3	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
E4	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
F1	YETKİ BELGESİ	:	400.000.000. TL
F2	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
G1	YETKİ BELGESİ	:	400.000.000. TL
G2	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
H1	YETKİ BELGESİ	:	400.000.000. TL
H2	YETKİ BELGESİ	:	1.000.000.000. TL
T1	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
T2	YETKİ BELGESİ	:	300.000.000. TL
T3	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
T4	YETKİ BELGESİ	:	200.000.000. TL
T5	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
T6	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
T7	YETKİ BELGESİ	:	600.000.000. TL
	TAŞIT KARTI	:	20.000.000. TL

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
KARAYOLU TAŞIMA KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Başlangıç Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; karayolu taşımalarını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, taşımada düzeni ve güvenliği sağlamak, taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ve benzeri hizmetlerin şartlarını belirlemek, taşıma işlerinde istihdam edilenlerin niteliklerini, haklarını ve sorumluluklarını saptamak, karayolu taşımalarının, diğer taşıma sistemleri ile birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini ve mevcut imkânların daha yararlı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacıları, taşıma acentelerini, taşıma işleri komisyoncularını, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerini, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıları ve benzerlerini kapsar.

Ancak, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler, ve kamu iktisadi teşebbüslerine ait otomobillerle yapılan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu Kanun hükümlerine tabi değildir.

İl sınırları içerisindeki taşımalar ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımaların düzenlenmesi il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklere, belediye sınırları içerisindeki şehiriçi taşımalar belediyelere bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esasları dahilinde bırakılabilir.

Uluslararası anlaşmalar ile savaş hali, sıkıyönetim, olağanüstü hal ve doğal afet durumlarında uygulanacak hükümler saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen;

Bakanlık : Ulaştırma Bakanlığını,

Taşıma işleri : Taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliğini,

Taşıma işleri işletmecisi : Taşıma işlerinde faaliyette bulunacak taşımacı, acente, taşıma işleri komisyoncusu, nakliyat ambarı ve kargo işletmecisini,

Sorumluluk sigortası : Bu Kanunun 18 inci maddesiyle ihdas edilen zorunlu karayolu taşımacılık malî sorumluluk sigortasını,

Taşıma : Yolcunun taşıta bindiği veya eşyanın taşımacıya teslim edildiği yerden varış noktasına götürülmesini,

Taşımacı : Taşımacı yetki belgesine sahip olan ve kendi nam ve hesabına taşımayı bir ücret karşılığı üstlenen gerçek veya tüzelkişiyi,

Eşya (yük) : İnsandan başka taşınabilen canlı veya cansız her türlü nesneyi,

Kalkış noktası : Yolcunun taşıta bindiği veya eşyanın taşımacıya teslim edildiği yeri,

Varış noktası : Yolcu bileti veya taşıma senedinde gösterilen, yolcu veya eşyanın götürülmek istendiği yeri,

Gönderen : Eşyayı taşımacıya teslim eden, gönderilene belirleyen ve taşıma senedini imzalayan kişiyi,

Gönderilen : Sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi ve taşıma senedinde belirtilen eşyanın teslim edileceği kişiyi,

Acente : Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi bağımlı bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak belirli bir yer veya bölge içinde daimî surette bir veya birden fazla taşımacıyı ilgilendiren sözleşmelerde aracılık etmeyi ve onlar adına taşıma sözleşmesi yapmayı meslek edinen kişiyi,

Taşıma işleri komisyoncusu : Ücreti karşılığında kendi namına ve bir müvekkil hesabına eşya taşıtmayı meslek edinmiş kişiyi,

Nakliyat ambarı : Bir veya birden fazla gönderenden toplu veya parça başı eşyanın teslim alınarak işletmecinin gözetimi ve denetimi altında yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetlerin yapıldığı yeri,

Nakliyat ambarı işletmecisi : Bağımsız bir işyerinin kullanma hakkına sahip olan ve eşyayı teslim alarak kendi gözetim ve denetimi altında; yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetleri yerine getiren, taşımayı yapan veya yaptıran ve bundan doğacak sorumluluğu üstlenen kişiyi,

Kargo : Tek parçada en fazla yüz kilogramı geçmeyen genellikle ambalaj ve kap içerisinde olan küçük boyutlu koli, sandık, paket gibi parça eşyayı,

Kargo işletmecisi : Bağımsız bir işyerinin kullanma hakkına sahip olan ve kargoyu teslim alarak kısa sürede gönderilene ulaştırmak amacıyla kendi gözetimi ve denetimi altında yükleme, boşaltma, depolama, istifleme, aktarma ve gönderilene teslim gibi hizmetleri yerine getiren, taşımayı yapan veya yaptıran ve bundan doğacak sorumluluğu üstlenen kişiyi,

Yolcu : Taşıtı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında taşıtta bulunan kişileri,

Tehlikeli yük : Bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelikte tehlikeli olarak kabul edilen yükü,

Parça başına taşıma : Bir veya birden çok gönderenin aynı veya birbirinden ayrı gönderilene ait eşyaların taşınmasını,

Yolcu bileti : Yolcunun taşınması yükümlülüğünü içeren, yönetmelikte öngörülen şekil ve şartları ihtiva eden ve yolcuya verilmesi zorunlu belgeyi,

Şehirlerarası taşıma : Herhangi bir ilin herhangi bir noktasından veya yerleşim biriminden başlayıp diğer bir ilin herhangi bir noktasında veya yerleşim biriminde biten taşımaları,

Uluslararası taşıma : Türkiye'den veya Türkiye'ye karayoluyla;Türkiye üzerinden karayoluyla transit, Türkiye'ye denizyolu, demiryolu ve havayolu ile gelip karayolundan üçüncü ülkelere yapılan taşımaları,

Düzenli sefer : Belirli bir zaman ve ücret tarifesine göre, tespit edilmiş bir güzergâhta önceden açıklanmış yerleşme birimleri arasında yapılan taşımaları,

Arızı sefer : Aynı taşıtla bütün güzergâh boyunca aynı yolcu grubunun taşınması ve kalkış noktasına geri getirilmesi şeklindeki kapalı kapı seferleri ile gidişi dolu, dönüşü boş veya gidişi boş, dönüşü dolu seferleri,

Mekik sefer : Birden fazla gidiş ve dönüş seferinde aynı kalkış yerinden aynı varış yerine önceden gruplandırılmış yolcuların taşınmasını,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Taşımada Genel Kurallar

Genel kural

MADDE 4. - Taşımalar; ekonomik, hızlı, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözecek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirilir.

Yetki belgesi alma zorunluluğu ve taşıma hizmeti

MADDE 5. - Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur.

Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yetki belgesi alınabilmesi için taşımacıların mesleki saygınlık, malî yeterlilik ve meslekî yeterliliğe sahip olması gerekmektedir. Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir. 1.8.1954 tarihli 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu hükümleri saklıdır.

Taşımacılara, yetki belgesinden ayrı olarak taşımalarda kullanılacak taşıtların niteliğini ve sayısını gösteren taşıt belgesi ile taşımacının taşıt belgesinde kayıtlı her taşıt için düzenlenen ve taşıtta bulunması gereken taşıt kartı verilir.

Taşıma işleri işletmecilerinin sayısı, yolcu ve eşya kapasitesi, taşıtların durumu, güvenlik veya benzeri nedenlerle Bakanlık yetki belgelerinin verilmesinde sınırlamalar ve yeni düzenlemeler getirebilir.

Tehlikeli yük taşıyan taşıtlar ve bunların bağlı olduğu taşımacılar, taşıyacakları yüklerin özelliğine uygun olduğunu gösteren bilgi ve belgelere dayanarak birinci fıkrada belirtilen yetki belgesinden ayrı olarak ilgili mercilerden ayrıca izin almakla yükümlüdürler.

Taşımacılar, taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınamazlar ve taşıma hizmetinden herkesin her zaman yararlanmasını sağlamak zorundadırlar.

Taşımalar, diğer taşımacılar veya üçüncü şahıslar tarafından engellenemez.

Taşımacının sorumluluğu

MADDE 6. - Yolcu ve eşya taşımaları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır. Yolcu taşımaları biletsiz veya taşıma sözleşmesiz, eşya taşımaları taşıma senetsiz yapılamaz.

Taşımacı, acentesinin acentelik sıfatıyla yapmış olduğu bu Kanun kapsamındaki faaliyet ve işlemlerden müteselsilen sorumludur.

Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar.

Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır.

Taşımacının yükümlülüğü

MADDE 7. - Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür.

İlgili mevzuat hükümlerine uygun bir taşıtı, nitelikli şoför ve hizmetli personeli sefere göndermek, şoförlerin sürücü belgelerinin bulunup bulunmadığını araştırmak, teknik şartlara uymayan taşıtların trafiğe çıkmasına engel olmak, güzergâh mesafesini dikkate alarak yeteri kadar şoför bulundurmamak, taşıt kartları olmayan ve bu Kanunda öngörülen sorumluluk sigortası bulunmayan taşıtları trafiğe çıkarmamak hususunda taşımacı gereken özeni ve duyarlılığı göstermek zorundadır.

Karayolları alt yapısı, işletilmesi, trafiği, doğal afetler, meteorolojik şartlar ile arıza ve kaza hali dahil, beklenmeyen sebeplerle ilgili olarak ortaya çıkan ve taşımının devamına engel olan sebeplerin, belirsiz bir beklemeyle mecburî kılması veya varış noktasına kadar gerekli zamanın bir katından daha fazla beklemeyle gerektirmesi halinde, imkân olduğu takdirde taşımacı bir başka güzergâhı izleyerek taşımayı tamamlamak, aksi halde yolcuyla güzergâh üzerinde yolcunun dilediği bir yere kadar götürmek veya yolcu ve eşyayı hareket noktasına geri getirmekle yükümlüdür.

Bu gibi hallerde, yolcunun ve eşya sahibinin bütün hakları saklı olup, taşımacılar herhangi bir ek ödeme veya benzeri talepte bulunamazlar.

Eşya için taşıma senedindeki hükümler uygulanır.

Taşımacılar altışar aylık süre ile yılda en az iki kez şoförlerinin ceza puanı durumunu Emniyet Genel Müdürlüğünden öğrenmek ve ceza puanı yüksek olan şoförlerle ilgili, eğitim ve iç denetim yönünden gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Gönderenin sorumluluğu

MADDE 8. - Gönderen, eşyanın varış noktası, cinsi, miktarı ve nitelikleri ile diğer önemli bilgileri tam ve doğru olarak taşımacıya bildirmek zorundadır. Yanlış ve eksik bildirmelerden doğacak her türlü sorumluluk gönderene aittir. Taşımacı, bir ihbar veya şüphe halinde yetkili ve görevlilerin huzurunda eşyayı kontrol ettirebilir.

Acente, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanların sorumluluğu

MADDE 9. - Acenteler ve taşıma işleri komisyoncuları bu sıfatla yapmış oldukları faaliyet ve işlemlerden taşımacı ile müştereken ve müteselsilen sorumludur. Nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanlar, eşyayı teslim aldığı andan teslim edinceye kadar, eşyanın tamamı ve kısmen kaybindan ve vuku bulacak hasarından, korunması ve taşınmasından, güvenliği ve düzenliliğini sağlamaktan, çevre kirliliğini önleme ve insan sağlığını koruma konusundaki kurallara uymaktan sorumludur.

Taşıma yasağı

MADDE 10. - Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi nam ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptırılmazlar.

Taşıma işleri komisyoncularının, kendi namlarına eşya taşıtılmeleri için bu taşımaları bir müvekkil hesabına yapmaları zorunludur.

Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz.

Ücret ve zaman tarifeleri

MADDE 11. - Düzenli yolcu ve eşya taşımaları, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır ve Bakanlığa bildirilir.

Ücret tarifelerine uyulması ve bu tarifelerin görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerine asılması ve taşıtlarda bulundurulması zorunludur.

Yolcu ve eşya taşıma, yükleme, boşaltma, depolama ve aktarma hizmetleri de dahil olmak üzere ücret tarifelerinin, ülke ekonomisi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı ücret uygulanması veya rekabet ortamının bozulması halinde ve gerektiğinde taban ve tavan ücretleri Bakanlıkça tespit edilebilir.

Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde düzenlenir. Değişik fiyat tarifesi uygulanamaz.

Düzenli yolcu ve eşya taşımaları zaman tarifesine tabidir. Taşımacılar tarafından geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanan zaman tarifeleri, Bakanlıkça onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Taşımacılar zaman tarifelerine uymak ve tarifelerini görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmamak zorundadırlar.

Ücretsiz ve tarife altı uygulamalarına ilişkin esaslar yönetmelikte düzenlenir.

İKİNCİ KISIM **Uluslararası Taşımalar**

BİRİNCİ BÖLÜM

Uluslararası Taşımaların Kapsamı ve Taşıma Yetkisi

Uluslararası taşımaların kapsamı

MADDE 12. - Uluslararası yolcu ve eşya taşımaları;

a) Türkiye'ye karayoluyla veya demiryoluyla herhangi bir hudut kapısından giren veya Türkiye'nin herhangi bir limanına denizyolu ile gelen karayolu taşıtlarıyla yapılan transit taşımaları,

b) Türkiye'ye demiryolu, denizyolu veya havayoluyla gelen ve varış noktasından karayolu taşıtlarıyla üçüncü ülkelere yapılan taşımaları,

c) Türkiye'den karayolu taşıtları ile diğer ülkelere yapılan taşımaları,

d) Diğer ülkelere karayolu taşıtları ile Türkiye'ye yapılan taşımaları,

Kapsar.

Taşıma yetkisi

MADDE 13. - 12 nci maddenin (a) bendindeki taşımaları, uluslararası ikili ve çok taraflı karayolu taşıma anlaşmalarına göre taşıma yapmaya yetkili veya Bakanlıkça izin verilmiş yabancı plakalı taşıtlar ile uluslararası taşımalar için Bakanlıktan yetki belgesi almış taşımacılara ait taşıtlarla yapılabilir.

12 nci maddenin (b) bendindeki taşımalar, Bakanlıktan uluslararası taşımacı yetki belgesi almış taşımacılar tarafından yapılır. Yabancı plakalı taşıtlara ise Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile taşıma yetkisi verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda taşıma yetkisi verilen taşıtların, hangi ülkelere hangi kara hudut kapısı, deniz limanı, hava alanı veya limanı, demiryolu istasyonu veya garından taşıma yapacağı Bakanlıkça belirlenir.

12 nci maddenin (c) ve (d) bentlerindeki taşımalar uluslararası taşımacı yetki belgesine sahip taşımacılar ile ikili ve çok taraflı karayolu taşıma anlaşmalarına göre izin verilmiş veya Bakanlıkça özel izin belgesi verilmiş yabancı taşımacılara ait taşıtlarla yapılabilir.

Yabancı plakalı taşıtlar, Türkiye sınırları dahilindeki iki nokta arasında taşıma yapamazlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Yasak Haller, Taşımaların Düzenlenmesi, Geçiş Ücretleri

Yasak haller

MADDE 14. - Zorunlu hallerde Sınır Mülki İdare Amirince verilecek izin dışında, ilgili kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere aykırı olarak, yolcu ve eşya sınır kapılarına taşınmaz, buralarda aktarmaları yapılamaz, eşya depolanamaz ve yolcular sınır kapısından yaya geçerek başka bir taşıta binemezler.

Taşımaların düzenlenmesi

MADDE 15. - Türkiye'ye veya Türkiye üzerinden karayoluyla yapılacak transit taşımalarda, yurt içi taşımaları aksatmamak ve Türkiye üzerinden yapılan uluslararası taşımaları daha düzenli ve süratli kılmak amacıyla, gerektiğinde diğer taşıma sistemleri ile birlikte ve tamamlayıcı olmak üzere alt yapının fiziksel sınırları, güzergâhların belirlenmesine ilişkin mevzuat çerçevesinde, kota sistemi uygulanabilir.

Karayolu taşıma anlaşması olmayan ülkelerin taşımada kullanacağı taşıtlar Bakanlıkça verilecek izne tâbidir.

Geçiş ücretleri

MADDE 16. - Karayolunun bakımı, korunması ile karayolu ve taşımanın yönetimine ilişkin giderlere katkıda bulunmak üzere yabancı plakalı araçlardan geçiş ücretleri alınır.

Köprü, tünel ve otoyol ücreti gibi karayolu alt yapısının kullanılmasından alınan ücret ile eşya ve taşıtlar için yapılan hizmetlerin ücretleri, bu geçiş ücretlerine dahil değildir.

Bakanlık, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile birlikte, geçiş ücretlerinin tespitine, artırılmasına, indirilmesine veya alınmamasına yetkilidir.

Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların hükümleri saklıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Sorumluluk ve Sigorta

BİRİNCİ BÖLÜM

Yolcu Taşımalarında Sigorta, Sigorta Zorunluluğu, Sigorta Tarifeleri

Sorumluluk

MADDE 17. - Şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacıları; duraklamalar dahil olmak üzere yolcunun kalkış noktasından, varış noktasına kadar geçecek süre içinde meydana gelecek bir kaza nedeniyle yolcunun ölümü, yaralanması ya da eşyasının zarara uğramasından dolayı sorumludur.

Zorunlu karayolu taşımacılık malî sorumluluk sigortası

MADDE 18. - Taşımacılar, yolcuya gelebilecek bedenî zararlar için bu Kanunun 17 nci maddesinden doğan sorumluluklarını sigorta ettirmek zorundadır. Ancak, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık gerekli gördüğü takdirde, tespit edeceği yabancı ülkelerde ortaya çıkabilecek zararları teminat kapsamı dışında tutabilir.

Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortasını yaptırmakla yükümlü olan taşımacı; kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mucbir sebepten veya hak sahibinin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur.

Sorumluluktan kurtulamayan taşımacı, kazanın oluşunda zarar görenin kusurunun bulunduğunu ispat ederse, durum ve şartlara göre tazminattan indirim yapılabilir.

Sorumluluk sigortasına ilişkin sigorta genel şartları Hazine Müsteşarlığınca onaylanır. Sorumluluk sigortası tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça tespit edilir ve Resmî Gazetede yayımlanır. Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarifeyi serbest bırakmaya yetkilidir.

Bu Kanunda öngörülen Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası Türkiye'de Karayolu Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası branşında ruhsatı bulunan sigorta şirketleri tarafından yapılır.

Hak sahiplerinin çokluğu ve zorunlu malî sorumluluk sigortası

MADDE 19. - Hak sahiplerinin tazminat alacakları, sigorta sözleşmesinde öngörülen teminatın fazla ise hak sahiplerinden her birinin sigortacıya karşı yöneltebileceği tazminat talebi, teminat tutarının tazminat alacakları toplamına olan oranına göre indirimde tâbi tutulur.

Başka tazminat taleplerinin bulunduğunu bilmeksizin hak sahiplerinden birine veya bir kaçına kendilerine düşecek olandan fazla ödemedede bulunan iyi niyetli sigortacı, yaptığı ödeme çerçevesinde diğer hak sahiplerine karşı da borcundan kurtulmuş sayılır.

Meydana gelen zarar öncelikle taşımacının sorumluluk sigortasından karşılanır. Bu sorumluluk sigortası ile karşılanamayan zararlar için 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yapılması zorunlu olan malî sorumluluk sigortasına müracaat edilir.

Tazminatın azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller

MADDE 20. - Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller hak sahiplerine karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda taşımacıya rücu edebilir.

Doğrudan doğruya talep hakkı

MADDE 21. - Hak sahipleri, sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde doğrudan doğruya sigortacıya karşı talepte bulunabilirler.

Kaza sonucu ihbar ve zararların ödenmesi

MADDE 22. - Sorumluluk sigortası tazminatına yol açan olay, sigorta ettiren veya hak sahibi tarafından öğrenildiği tarihten itibaren otuz iş günü, olay yurt dışında meydana gelmişse altmış iş-günü içinde sigorta şirketine ihbar edilir.

Sigorta ettiren; kazaya, zarara veya olayla ilgili olarak açılacak davalara ilişkin bilgi ve belgeleri sigorta şirketine vermekle yükümlüdür.

Sigortacılar, hak sahibinin kaza veya zarara ilişkin belgeleri sigortacıya ilettiği tarihten itibaren, sekiz iş günü içinde sorumluluk sigortası sınırları içinde kalan miktarı hak sahibine ödemek zorundadır.

Sigortanın ispatı

MADDE 23. - Sigorta şirketleri, şekli ve kapsamı Bakanlığın uygun görüşü ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlığın onayı ile belirlenip Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğince bastırılacak sorumluluk sigortası belgesini, poliçe ile birlikte sigorta ettirene vermek zorundadır. Poliçede araçların plaka numaraları belirtilir ve her araç için sorumluluk sigortası belgesi düzenlenir.

Taşımacılar sorumluluk sigortası belgelerini araçlarında buldurmak zorundadır. Sorumluluk sigortası belgesi bulunmayan araçlar sigorta teminatı sağlanıncaya kadar trafikten men edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Zamanaşımı, Yetkili Mahkemeler ve İcra Daireleri

Zamanaşımı

MADDE 24. - Bu Kanuna göre yapılan sorumluluk sigortası sözleşmelerinden doğan her türlü tazminat davası, hak sahibinin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten itibaren iki yıl ve her halde zarara neden olan olay tarihinden itibaren on yıl sonra zamanaşımına uğrar.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğmakta ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununda bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmekte ise tazminat davasında bu ceza zamanaşımı uygulanır.

Sorumlu kişi hakkındaki zamanaşımını kesen sebepler, sigorta şirketi hakkında da uygulanır. Sigorta şirketi hakkında zamanaşımını kesen sebepler sorumlu kişi hakkında da uygulanır.

Sorumluluk sigortasında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar.

Yetkili mahkeme ve icra daireleri

MADDE 25. - Sigorta sözleşmesinden doğan anlaşmazlıklar, tazminat ve rücu talepleri nedeni ile açılacak davalarda ve icra takiplerinde yetkili mahkeme veya icra daireleri; sigorta şirketinin veya şubesinin, sigorta sözleşmesini yapan acentenin, sigortalının, hak sahibinin, rücu edilenin ikametgâhındaki veya zarara yol açan olayın meydana geldiği yerdeki mahkeme ve icra daireleridir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Cezalar

İdarî para cezaları

MADDE 26. - Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan taşıma işinde faaliyette bulunanlara beş milyar lira,

5 inci maddesinin beşinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara beşyüz milyon lira,

5 inci maddesinin altıncı fıkrasına göre taşıma hizmetini yapmaktan kaçınan taşımacılara dört yüz milyon lira,

5 inci maddesinin yedinci fıkrasına aykırı davranarak bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi halinde dört milyar lira,

b) Bilette tayin edilen yeri başka bir kimseye verenler veya 6 ncı maddesine aykırı davranarak yolcu taşıyanlardan, her yolcu için taşıma ücretinin beş katı tutarı, taşıma senedi olmaksızın eşya taşıyanlardan bir milyar lira,

c) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara üçyüz milyon lira, üçüncü ve dördüncü fıkralarına aykırı davranan taşımacılara beşyüz milyon lira,

d) 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranan yolcu taşımacılarına bir milyar lira, ikinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara beşyüz milyon lira, altıncı fıkrasına aykırı davranan taşımacılara üçyüz milyon lira,

e) 10 uncu maddesine aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına üçmilyar lira ,

f) 11 inci maddesine aykırı davranarak ücret tarifesi düzenlemeyenlere beşyüz milyon lira, ücret tarifelerine uymayan veya değişik ücret tarifeleri uygulayanlara beşyüz milyon lira, bunun dışında ikinci fıkraya aykırı davrananlara ikiyüz milyon lira,

Zaman tarifesine uymayanlara ikiyüz milyon lira, zaman tarifelerini görülebilecek şekilde iş-yeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmayanlara yüz milyon lira,

g) 13 üncü maddesine aykırı olarak yabancı plakalı taşıtların Türkiye sınırları dahilindeki iki nokta arasında taşıma yapması halinde, taşıt sahibine veya şoförüne bir milyar lira,

h) 14 üncü maddesine aykırı davrananlara beşyüz milyon lira,

ı) 18 inci maddesi hükümlerine göre sorumluluk sigortası yaptırmayan taşımacılara bir milyar lira,

18 inci madde hükümlerine göre sorumluluk sigortası yapmaktan kaçınan sigorta şirketlerine, ödenmesi gereken sigorta priminin 10 katı tutarında,

i) 22 nci maddesinin ikinci fıkrasına uymayan ve yükümlülükleri yerine getirmeyen taşımacılara beşyüz milyon lira,

j) 31 inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan belgeler üzerinde tahrifat yapan taşımacılara beş milyar lira,

k) 32 nci maddesine aykırı olarak terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara üçyüz milyon lira,

Para cezası verilir.

Ceza uygulaması

MADDE 27. - Eylemin başka bir suç teşkil etmesi halinde, 26 ncı madde ile verilen para cezaları, diğer kanunlardaki suçların takibine ve cezaların uygulanmasına; bu Kanunda ve yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal gibi idarî müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

Birden fazla suçun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

Suç ve ceza tutanakları

MADDE 28. - Bu Kanunda yazılı suçlara ilişkin idarî para cezalarına dair tutanakların düzenlenmesi ve tahsiline ait usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Para cezalarının ödenme süresi

MADDE 29. - Tahsilatlar derhal yapılmadığı takdirde para cezalarının tutanağın tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenmesi gerekir. Otuz gün içerisinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi on gün daha uzar, bu süre içinde ödenmeyen cezalar üç katına çıkar.

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu para cezaları, Maliye Bakanlığının sayman mutemetlerine, mal sandıklarına veya Bakanlıkça yetkili kılınmış personele ödenebileceği gibi banka, posta çeki veya kredi kartı ile de ödenebilir. Maliye Bakanlığı kredi kartı ile tahsilat yapılmasına izin vermeye, tahsilatın saymanlık hesaplarına aktarılmasına ilişkin süreleri ve diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Para cezalarına itiraz ve suçlarda tekerrür

MADDE 30. - Para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Bu Kanunda belirtilen suçların işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikte üç defa suç işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği suçların cezalarının toplamının on katı para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurtiçi taşımalarda ticari araç kullanım belgesi, yurtdışı taşımalarda da uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

İdarî Müeyyideler

Belge alma şartlarının kaybedilmesi ve tahrifat

MADDE 31. - Yetki belgesi alma şartlarından herhangi birinin taşınmadığının sonradan anlaşılması veya faaliyet sırasında bu şartlardan herhangi birinin kaybedilip de verilen süre içerisinde giderilmemesi halinde yetki belgeleri iptal edilir.

Yetki belgeleri, taşıt belgeleri veya taşıt kartı üzerinde tahrifat yapan yetki belgesi sahiplerine idari para cezası verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Son Hükümler

Terminal

MADDE 32. - Düzenli seferli yolcu taşımalarında kalkış ve varışların bir terminalden yapılması esastır. Ancak yeri ve zamanı önceden belirlenen ve nitelikleri yönetmelikte tespit edilen ara duraklarda da yolcu indirmesi ve bindirmesi yapılabilir.

Yolcu taşımacılarının, en az bir yolcu terminaline bağımsız olarak veya birlikte sahip olmaları veya bu terminalin kullanma hakkını haiz olmaları zorunludur. Aynı terminalden, nitelik ve niceliğine göre birden fazla taşımacı yararlanabilir. Eşya taşımacılığında terminal bulundurma zorunluluğu aranmaz. Terminallerin özellikleri yönetmelikle belirlenir.

Ücretler

MADDE 33. - Verilecek yetki belgeleri ve taşıt kartlarından ücret alınır. Ücreti alınmadan yetki belgeleri ve taşıt kartları verilmez. Yetki belgesinin yenilenmesinde ve zayiinde ücretin % 50'si alınır. Unvan değişikliği, adres değişikliği ve benzeri nedenlerle süresi bitmeden yenilenen belgelerden ücret alınmaz.

Bu ücretler, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükmü uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 34. - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içinde;

a) Taşımacılık, acente ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerde aranacak şartlar, verilecek yetki belgeleri ve taşıt belgeleri, her belge türü için gerekli olan taşıt kapasiteleri, taşıtların yaşı, nitelikleri, istiap hadleri ve terminal hizmetlerinde öngörülecek hususları,

b) Belgelerin geçerlilik süreleri, geri alınması ve uygulanacak idarî müeyyideleri,

c) Taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapacakların yükümlülükleri, bagaj ve taşımanın yardımcı hizmetleri,

d) Zaman ve fiyat tarifelerinin düzenlenmesi, yolcu bileti ve taşıma senedinin şekil ve muhtevasını,

e) Taşıma işlerinde çalışan şoför ve diğer görevlilerde aranacak şartlar ve nitelikleri,

f) Taşıma hizmetlerinin denetimi ve belge taleplerinin incelenmesi ile ilgili esasları,

g) Ücretsiz ve tarife altı uygulama esasları,

h) Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer esas ve usulleri,

Düzenleyen yönetmelikler Bakanlıkça hazırlanarak Resmî Gazete'de yayımlanır.

Yetki devri

MADDE 35. - Bakanlık, bu Kanun gereğince yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve yetkilerinin tamamını veya bir kısmını devredebilir. Devirle ilgili usul ve esaslar çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak mevzuat

MADDE 36. - Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanuna göre yürürlüğe konulacak yönetmeliklerin yürürlüğe girdiği tarihten önce yetki belgesi almış olanlar hariç, şehirlerarası eşya taşımacılığı konusunda taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapan gerçek ve tüzel kişiler başvurudaki şartlar aranmaksızın yönetmeliklerin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde yetki belgesi almak zorundadırlar. Zorunluluk halinde bu süre Bakanlıkça altı aylık dönemlerle en fazla bir yıl uzatılabilir.

İlk defa yetki belgesi almak isteyenlerin talep ettikleri yetki belgesi ile ilgili faaliyette bulduklarını belgelemeleri gerekmektedir. Belge alma süresi bitiminden sonra müracaat edenlere bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmelik hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Geçici 1 inci maddede öngörülen süre içerisinde yetki belgesi alan taşımacılar, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapanlar yetki belgesi aldığı tarihten itibaren iki yıl içerisinde durumlarını bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğe uydurmak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu Kanunun yayımından önce ayrı terminal izni alan veya ayrı terminal işleten gerçek veya tüzel kişiler mevcut terminallerini işletmeye devam edebilirler.

Ancak, yönetmelikte bulunan şartları bir yıl içerisinde yerine getirmek zorundadırlar.

Yürürlük

MADDE 37. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 38. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

